LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 63 (168)
Otrdien, 1948. g. 17. augustā
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Kritisks posms Maskavā

Vienīgā iespēja padomju priekšlikumus pieņemt vai noraidīt

Krievi atjauno preses un radio uzbrukumus ASV

Jau vairāk nekā divi nedēļas notiek sarunas Maskavā, kas tītas tik lielā noslēpumainībā kā vēl nevienā konferencē pēc otra pasaules kaŗa. Arī pagājušās ceturtdienas tikšanās ar Molotovu Kremlī ilga trīs stundas un, kā parasti, rietumvalstu diplomāti pēc tam sapulcējās ASV vēstniecībā. Preses pārstāvji ziņo, ka viņi izskatījās drīzāk jautri nekā nospiesti. Uz žurnālistu jautājumu, vai šī apspriede ar Molotovu bijusi pēdējā, Savienoto Valstu vēstnieks Bedels Smiss atbildēja: „To nekad nevar zināt, es tomēr domāju, ka ne". Labi informētas aprindas Londonā svētdien izsacījās, ka nākamā apspriede ar Molotovu notiks pirmdien.

UP ziņo, ka sarunas Kremlī sasniegušas izšķirēju posmu. Lai gan vēl aizvien nav nekādas oficiālas informācijas par apspriežu saturu, britu ārlietu ministrijai tuvu stāvošas aprindas un lielo laikrakstu speciālkorespondenti izsakās, ka pagājušo ceturtdien trīs rietumu diplomāti noraidījuši krievu priekšlikumus, ko Molotovs viņiem iesniedza 9. augustā. Pēc Reutera informācijas, vienošanas par Berlīni kavē domstarpības valūtas kontroles jautājumā. Kremlis vēlas, lai sabiedrotie atceļ vācu marku un ieved austrumu marku, par kuŗu viņiem tomēr nebūtu nekādas kontroles. Arī pārējie noteikumi, ko Molotovs saistījis ar savām prasībām, rietumiem esot pilnīgi nepieņemami. Ir zināms, ka pagaidām neviens sarunu partneris nav piedāvājis otram nekādas koncesijas. Padomju ārlietu ministrs arī pagājušo ceturtdien bijis tikpat nepiekāpīgs kā pirmajā konferencē. Londonā aizvien noteiktāk runā, ka sabiedroto diplomāti prasīs jaunu audienci pie Staļina, jo ar Molotovu maz izredžu vienoties vai panākt kompromisu.

Piektdien uz Londonu steidzami izsauca britu militāro gubernātoru Vācijā ģenerāli Robertsonu, kuŗam sestdienas priekšpusdienā bija gaŗāka apspriede ar ārlietu ministru Bevinu. Šais sarunās piedalījās arī aizsardzības ministrs un Etlija vietnieks, jo pats ministru prezidents pašreiz atrodas atvaļinājumā. Zīmīgi, ka Londonā šobrīd uzturas franču un amerikāņu militārā gubernātora vietnieki. Svētdien ģenerālis Robertsons atkal atlidoja uz Vāciju un informēja ģenerāli Kleju par apspriedēm Londonā.

Britu militārā gubernātora steidzamo izsaukšanu uz Londonu BBC apzīmē par pierādījumu tam, ka sarunas Maskavā sasniegušas kritisku posmu un ka izšķiršanās sagaidāma jau vistuvākā nākotnē. Sabiedroto diplomāti Maskavā sestdien saņēma jaunas savu valdību instrukcijas. Svētdienas priekšpusdienā notika atkal interna apspriede amerikāņu vēstniecībā. Par saskaņu rietumu un austrumu starpā liecina kāds zīmīgs notikums Maskavā: padomju ārlietu ministrija pieprasījusi, lai Vašingtona atsauc amerikāņu otru jūras atašeju, kas it kā nodarbojies ar spiegošanu. Apvainotais virsnieks jau aprīlī atstājis Padomju Savienību. Sagaida, ka ASV ārlietu ministrija šai jautājumā publicēs paskaidrojumu.

Kopš kāda laika padomju preses un radio kampaņa pret Savienotajām Valstīm sākusies atkal no jauna. Svētdienas rītā Maskavas raidītājā nolasīts kāds raksts, ka visas tās valstis, kas piedalās Maršala plānā, bijušas spiestas parakstīt ar amerikāņiem slepenus līgumus, kas ļauj ASV pilnīgu kontroli pār naftas atradnēm un urāna raktuvēm. Abus šos gadījumus rietumos neiztulko par visai labvēlīgiem Maskavas sarunām.

Vācu politiskajās aprindās daudzās apspriedes ar Molotovu un noslēpumainā klusēšana radījusi lielas bažas. Kāds kristīgo demokratu pārstāvis „New York Herald Tribune" korespondentam Frankfurtē izteicis bažas, vai tikai sabiedrotie neattcik-

(Beigas 3. lpp.)

Ierosināta rietumvalstu militārā savienība

Parīzes laikraksts „Franc Tireur" ziņo, ka Rietumeiropas savienoto valstu ūnija ierosinājusi parakstīt plašu militāru savienību, kas aptvertu visas Vecā kontinenta zemes. Rietumu diplomāti šo slepeno priekšlikumu jau nosūtījuši uz Vašingtonu. Militāro savienību, kuŗā ieietu arī Islande, Īrija, Norvēģija, Zviedrija, Dānija, Grieķija, Turcija un Itālija, varētu dibināt uz tiem pašiem principiem, kas ir pamatā Panamerikas konferencē Rio de Žaneiro parakstītajam aizsardzības paktam.

INS

Archibīskaps Dr. T. Grīnbergs uz Holand

Pagājušā nedēļā archibīskaps Dr. T. Grīnbergs kopā ar Luterāņu pasaules savienības pārstāvi Vācijā Dr. Hongu izbrauca uz Holandi, kur Holcklunas pilī, Amsterdamas tuvumā, notiks Luterāņu pasaules savienības (The Lutheran World Federation) eksekūtīvās komitejas sēde. Pēc sanāksmes archibīskaps piedalīsies arī vispasaules baznīcu apvienības sēdē, kas notiks Amsterdamā no 21. augusta līdz 4. septembrim. Abās sanāksmēs archibīskaps Dr. T. Grīnbergs iesniegs memorandus par mūsu dzīves un darba apstākļiem Vācijā un vēlējumiem tālākā emigrācijā.

M.

Padomju zenītartilērija atklāj uguni gaisa koridorā

BERLĪNES KOMANDANTŪRAS ĒKĀ KRIEVI AIZMIRSUŠI ĻEŅINA UN STAĻINA BILDES

Jau tā saspīlētās attieksmes Berlīnē pagājušās nedēļas beigās padarījis vēl asākas jauns krievu solis, kas varēja radīt neparredzamas sekas. Kādas amerikāņu transportlidmašīnas apkalpe ziņoja, ka ceļā uz bij. Vācijas galvaspilsētu, apmēram 10 km uz rietumiem no Elbas, krievi sākuši šaut ar zenītartilēriju. Tā kā granātas eksplodējušas tikai 3000 m augstumā, lidmašīnu tās nav ķērušas. ASV militārās pārvaldes pārstāvis ģenerālmajors Hells šai sakarībā izteicies, ka vienīgi vislielākā drošības noteikumu ievērošana var novērst nelaimi gaisa koridorā. Tā vismaz domājot sabiedrotie, kas „kaut ko saprotot no lidošanas". No Berlīnes ziņo, ka krievi pēdējās dienās ievērojami pastiprinājuši arī savu iznīcinātāju skaitu, kas stacionēti gar gaisa koridoru.

Lai kaut cik uzlabotu savu prestižu, padomju iestādes paziņojušas, ka šonedēļ Berlīnē piegādās 11 t taukvielu, ko sadalīs iedzīvotājiem. Sabiedroto preses pārstāvji izsakās, ka šāda rīcība jau sen bija nepieciešama, jo pārtikas stāvoklis padomju sektorā kļūst ļaunāks ar katru dienu.

Pēc Berlīnes rietumu sektoru laikrakstu informācijas, padomju iestādes par „priekšzīmīgu darbošanos" paredzējušas izdalīt vāciešiem tā saucamās „pajoka paciņas". Tās saņems saimnieciskās komisijas locekļi, SMA atzīto partiju pārstāvji un ievērojamākie kultūras darbinieki. Saiņi, kas domāts vienam mēnesim, ir 4 kg gaļas, 1 kg sviesta, 1,5 kg cukura, 3,5 kg barības līdzekļu, 6 kg rudzu miltu, 15 kg kartupeļu, 0,5 kg kafijas un 200 cigarešu.

Ka saprašanās Berlīnē nebūs tik ātri panākama, liecina kāda jauna krievu rīcība pagājušo piektdien: iepriekš par to neziņojot, padomju kaŗavīri sāka izvākt mēbeles un aktis no Berlīnes komandantūras nama, kas atrodas amerikāņu sektorā. Vēlāk nolaida arī sarkano karogu. Krievi aizmirsa paņemt līdzi vienīgi Ļeņina un Staļina bildes, kas palika karājoties pie sienas.

Svētdien Firstenfeldbruchas lidlaukā pie Minchenes nolaidās 26 amerikāņu turbolidmašīnas, ko no Savienotajām Valstīm uz Lielbritaniju nesen pārveda kāds aviācijas bazes kuģis. Britu iestādes paziņojušas, ka, sākot ar šonedēļu, vairs nepārvadās par brīvu vāciešus no Berlīnes. Par lidojumu līdz britu zonai paredzēta tik liela samaksa, kāda ir otras klases biļetei no Berlīnes līdz Hanoverai.

Ģenerālis Klejs un ģenerālis Robertsons vakar ieradās Frankfurtē, lai apspriestos ar vācu zemju ministru prezidentiem. Turpat Frankfurtē iesākās arī apvienotās joslas saimniecības padomes sesija, kurā paredzētas debates par likumu, kas regulē cenas. Ar pirmdienu apvienotajā joslā paaugstināta preču vedumu takse par 40%.

„Neue Zeitung" ziņo, ka visai nepatīkamā situācijā nonākuši daudzi augsti SED partijas biedri, kas apprecējuši krievietes. Padomju militārā pārvalde nesen izdevusi rīkojumu, ka aizliegtas vāciešu laulības ar sarkanarmiešiem un krievu sieviešu personālu. Tagad SED viriem nāksies šķirties, kaut arī daudzām ģimenēm jau ir pēcnieki.

BBC, M, NZ, AZ

Maskava uzbrūk Benešam

„Novaja Žizņ" 11. augusta numurā apsūdz bijušo Čechoslovakijas prezidentu Benešu, ka viņš kaŗa laikā esot mēģinājis „atturēt čechoslovaku tautu no aktīvas cīņas pret vācu fašistu apspiedējiem". Raksta autors N. Rubinšteins izsakās, ka Čechoslovakijas tauta šo Beneša kļūdu dēļ esot „atbrīvojusies no viņa". Tas ir pirmais padomju preses uzbrukums Benešam pēdējos gados.

Čechu komūnistu partijas centrālkomiteja publicējusi paskaidrojumu, ka trīs mēnešu laikā pārbaudīs visus partijas biedrus. Komūnisti Čechoslovakijā „uzņēmušies" lielu atbildību, kāpēc stingri jāraugoties, lai partijas rindās būtu tikai „cienīgas" personas. Īpašas komisijas pārbaudīšot, kā darbojas atsevišķie biedri, vai tie lasa partijas presi, maksā biedru naudas, veicina divgades plānu un piedalās darba brigādēs.

Politiskās aprindas Londonā izsakās, ka ar tīrīšanu būšot pavisam viegli pazudināt jebkuru partijas funkcionāru, jo tīrīšanas programma iecerēta ļoti plaša.

NYHT, BB, BBC

Latvija trīs reizes nedēļā par to pašu maksu

Lai paplašinātu un paātrinātu informācijas piegādi lasītājiem un novērstu tās parallēlismu, ar šo dienu Latvija sāk iznākt trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Lai gan ar to palielinās izdevumi, Latvijas abonēšanas maksa paliek līdzšinējā: — Kollektīviem abonentiem DM 3.— par eksemplāru mēnesī, individuāliem abonentiem (līdz 3 eks.) DM 3.— + DM 0.50 par piesūtīšanu mēnesī, un uz ārzemēm DM 3.— + DM 0.80 par piesūtīšanu mēnesī. Atsevišķās lappuses Atpūtai ar 1. septembri neiznāks un par tām par septembri iemaksātās abonēšanas maksas pārskaitīs abonentu labā par Latvijas abonementu.

Tāpat kā līdz šim Latvija sniegs informāciju par visiem latviešu dzīves un pasaules politikas notikumiem, to vērtējumus, latviešu literātūras sniegumus un vēsturisku notikumu apceres. Plašais līdzstrādnieku tīkls visās zemēs, kur svešniecībā nonākuši latvieši, Latvijai dod iespēju objektīvi informēt par turienes apstākļiem un mūsu tautiešu gaitām.

KAS LASA LATVIJU — ZINA VISU!

Rietumvalstis izslēgtas no Donavas kontroles

VIŠINSKIS ATSTĀJ PIEŅEMŠANU, LAI NEBŪTU JĀUZSAUC TOSTS MARŠALAM TITO

Kā jau politiskie novērotāji bija paredzējuši, Donavas kuģniecības konferencē Belgradē viss risinās tā, kā vēlas Padomju Savienība. Amerikāņu, franču un britu delegācijas palikšana nozīmē vienīgi šo valstu viedokļu deklarāciju, citādi tās darbu nevar ietekmēt. Piektdienas sēdē ar 7 pret 3 balsīm no Donavas starptautiskās kontroles izslēgta Francija, Savienotās Valstis un Lielbritanija. Komisijā, pēc padomju priekšlikuma, paliek vienīgi Ungārija, Dienvidslavija, Bulgārija, Čechoslovakija, Ukraina un Padomju Savienība. Pēc miera līguma parakstīšanas tajā būs tiesības ieiet arī Austrijai. Tā kā Višinska plānā Vācija nav nemaz pieminēta, tad tas nozīmē, ka tai nebūs nekādas teikšanas kuģniecības kontrolē, lai gan Donava iztek vācu territorijā un līdz Austrijas robežai skaitās vācu upe.

Debatēs britu delegācijas vadītājs sērs Piks lūdza Višinski skaidri definēt, ko nozīmē jēdziens Donavas valstis. Padomju Savienība šīs valsts tiesības piedēvējot sev. To pašu darot arī Ukraina. Ja papētot karti, te sērs Piks izņēma no aktu vākiem Eiropas karti, tad kļūstot skaidrs, ka Maskavai nav nekāda pamata prasīt sev divi vietas kontroles komisijā, jo par Donavas valsti varot uzskatīt vai nu Padomju Savienību vai Ukrainu, bet ne abas divas. Višinskis atbildēja, ka Prutas ieteka Donavā robežojot nelielu padomju territoriju, bet par pierādījumu saviem vārdiem nekādu karti neiesniedza.

Debašu turpinājumā sērs Piks atbildēja arī uz Dienvidslavijas ārlietu viceministra Beblera apvainojumiem, ka Lielbritanija un ASV vēloties pakļaut sev Balkānu valstis. Savā laikā amerikāņi izdarīja vislielākās iemaksas UNRRĀ, kuras palīdzību tik ļoti labprāt saņēma arī Dienvidslavija, nemaz neuzskatot, ka tā būtu sabiedroto „saimnieciskā iespiešanās Balkānos". Turpmākajās sēdēs britu un amerikāņu delegācija nesekmīgi pūlējās panākt, lai Donavā būtu nodrošinātas vienādas tiesības visiem kuģiem. Katru priekšlikumu vai pārlabojumu noraidīja ar 7 balsīm.

Austrijas valsts kanclers Dr. Figls kādā sanāksmē svētdien izteicās, ka Padomju Savienība grib pilnīgi pakļaut sev Donavu politiski un domā, ironiski piebilda Austrijas valstsvīrs, ka upe izžūs, ja tas tā nebūs.

Pagājušās nedēļas beigās pieņemšanu visām delegācijām rīkoja Dienvidslāvija, bija ieradies arī Višinskis. Bet vēl nebija servēts šampānietis, kad padomju delegācijas vadītājs neatsveicinājies atstāja telpas. Pēc rietumu pārstāvju domām, Višinskis to darījis tāpēc, lai nebūtu jāuzsauc tosts maršalam Tito.

BBC, BB, NZ

1,5 miljardi dolaru deficīts ASV budžetā

Prezidents Trumens paziņojis kongresam, ka 1949. gadā ASV budžetā sagaidāms 1,5 miljardi dolaru liels deficīts. Vislielākie izdevumi paredzēti valsts aizsardzībai. Otrs lielākais postenis ir palīdzība Eiropai. Republikāņu pārstāvji Trumena ziņojumu asi kritizējuši. Prezidents ar nodomu neuzdevis pareizos skaitļus, jo budžetam 1949. gadā vajagot realizēties ar 6,5 miljardi dolaru atlikumu.

BBC

Atlikušās 20 vācu markas izmaksās augusta otrā pusē

NAMAMĀTES UN STRĀDNIEKI DEMONSTRĒ PRET DĀRZĀJU UN AUGĻU AUGSTAJĀM CENĀM

Vācu saimniecības pārvaldes direktors Dr. Ludvigs Erhards pagājušās nedēļas beigās paskaidrojis, ka atlikušās 20 vācu markas no galvas naudas kvotas izmaksās augusta otrā pusē. Lai gan saimniecības padomē valda uzskats, ka šis apstāklis varētu būt par iegansu cenu kāpšanai, viņš tomēr esot pārliecināts, ka patēriņa preču pieprasījumi nepārsniegs piedāvājums. Izmaksas dienu noteiks militārā pārvalde, un tā būs augusta mēneša pēdējā trešdaļā.

Ar 31. augustu no apgrozības izņems arī vecās vienas markas banknotes un sīknaudu, kas figurēja tirgū par vienu desmitdaļu no agrākās vērtības. Tomēr vēl septembrī bankās varēs šo agrāko maksāšanas līdzekli apmainīt pret jaunu. Hamburgā iespiestas 10 un 5 feniņu banknotes, ko laidīs apgrozībā nākamā mēnesī. 1949. gada martā vai aprīlī vācu zemju banka atkal ievedīs metalla sīknaudu, bet 1 feniņa monētas būs apgrozībā jau oktobra vidū.

Līdz ar sūtījumu apmaksas pazemināšanu, 1. septembrī būs apgrozībā arī jaunas pastmarkas 2, 6, 8, 12, 15, 16, 20, 24, 25, 30, 40, 50, 60, 80, 84 feniņu un 1, 2, 3, 5 marku vērtībā. Pēc starptautiskajiem noteikumiem, 20 feniņu pastmarka paredzēta sarkanā, bet 10 feniņu zaļā krāsā. Sākot ar 25. augustu, pret 20 fen. samaksu visās pasta iestādēs būs dabūjami saraksti ar jaunajām apmaksas likmēm.

Pēc akcīzes pazemināšanas 0,7 litri degvīna mazumtirdzniecībā maksās apm. 6,20 līdz 6,50 vācu markas. Degvīna stiprums noteikts uz 38 gradiem. Labākas markas būs attiecīgi dārgākas.

Pēc „New York Herald Tribune" ziņām, Rietumvācijas saimniecība tuvākajos mēnešos saņemšot jūtamu „cietās valūtas injekciju", kas varētu padarīt jauno rietumvācu marku par vienu no iecienītākajām valūtām Eiropā. Vācu zemju banka paziņojusi, ka turpmāk atcelšot ierobežojumus ārzemju „pārvedumu valūtas" ieplūšanai rietumjoslās. Vācu un amerikāņu amatpersonas norādījušas, ka Rietumvācijas rīcībā nodošot varbūt „miljoniem dolaru un citu cieto valūtu", ko apmainīšot pēc augstā kursa 30 centu par marku.

Pagājušā nedēļā daudzās Rietumvācijas pilsētās sākās demonstrācijas pret dārzāju un augļu augstajām cenām. Virtembergas sieviešu apvienība iesniegusi apvienotās joslas saimniecības padomei rakstu, kurā lūdz rūpēties, lai vairuma pārdevēji nedzītos pēc tik lielas peļņas, jo pašreizējās cenas neesot vairs samaksājamas. Hanoverā sievietes izplatīja pat īpašas skrejlapas, kurās aicināts iegādāties tikai visnepieciešamākos dārzeņus. Viņām pievienojušies arī mazumpārdevēji, kas atsacījās iepirkt saknes un augļus tik ilgi, iekams nebūs pazeminātas cenas. Bavārijā izsludināts trīs dienu iepirkšanās streiks.

Lai atrastu kādu kompromisu, augļu un dārzāju lieltirgotāji ar atkalpārdevējiem un arodbiedrību pārstāvjiem no pagājušās pirmdienas vienojušies noteikt cenas vienai nedēļai uz priekšu. Viens centners kartupeļu, sākot ar trešdienu, maksās 6,20 markas, vai 14 feniņu kilograma mazumtirdzniecībā.

Miera sarunas Ķīnā

„Newsweek" ziņo no Hongkongas, ka Kuomintanga revolucionārās komitejas vadītājs ģen. Li Cins Sens gatavojoties gāzt Čangkaišeku un atvietot viņu ar viceprezidentu Li Cung Jenu, lai iesāktu sarunas par mieru ar sarkanajiem. No Nankinas tai pašā laikā ziņojot, ka arī pats Čangkaišeks meklējot iespējas sarunām ar krieviem, lai galīgi vienotos par padomju iespaida sfāras noteikšanu Ķīnā. Čangkaišeks esot ar mieru atzīt status quo Ārējā Mongolijā, Mandžūrijā un Ziemeļķīnā līdz Dzeltenai upei ar noteikumu, ka komūnisti neturpinātu uzbrukumu uz dienvidiem un atstātu Sinkiangu neskartu. Pirmie mēģinājumi uzsākt sarunas tomēr esot bijuši nelabvēlīgi.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 63 (168) 1948. g. 17. augustā

Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

Ārlietu ministra Maršala vainags Bilmaņa bērēs

Par cieņu, ko Vašingtonā gan kā Latvijas sūtnis, gan arī kā sabiedrības cilvēks bija ieguvis nelaiķis Dr. Alfreds Bilmanis, liecināja kuplais izvadītāju pulks un līdzjūtības apliecinājumi gan no ASV valdības, gan Vašingtonas diplomātu aprindām un ASV latviešiem sūtņa bēru dienā. Jau pirms bērēm sūtniecībā ieradās ārlietu ministrijas protokolšefs Stenlijs Vudvords un nodeva ārlietu ministra Maršala līdzjūtību. Ārlietu ministrs personīgi bija atsūtījis vainagu. Tāpat līdzjūtības vizīti un vainagu nolika Vašingtonas diplomātu korpusa vecākais Honduras vēstnieks Dr. von J. R. Kaceress. Līdzjūtības apliecinājumi saņemti arī no ASV ārlietu ministrijas Austrumeiropas nodaļas augstākiem darbiniekiem un bez bij. Lietuvas un Igaunijas diplomātiskajiem pārstāvjiem arī no Lielbritanijas, Kanādas, Beļģijas, Spānijas, Portugales, Indijas, Kubas, Filipīnu, Burmas, Liberijas u. c. vēstniecību vadītājiem vai to pārstāvjiem.

Izpildot nelaiķa vēlēšanos, sūtņa mirstīgās atliekas gulditas metalla šķirstā, lai tās kādreiz varētu pārvietot uz brīvās Latvijas smiltaini.

Pēdējās dienas Vācijā

IZCEĻOT UN DZĪVE GRONĀ

Gronā pie Brēmenes tūkstoši DP pirms došanās uz tālām aizokeana zemēm pavada savus pēdējos mirkļus Vācijā. Gandrīz katru dienu te ierodas un aizbrauc vairāki simti DP.

Gronā ir viena no priekšzīmīgākajām šāda veida nometnēm Vācijā. Visur tīrība un gandrīz militāra kārtība. Visas formalitātes kārtošanas samērā ātri, kaut gan nākas pastāvēt arī rindās. Vīrieši un sievietes dzīvo atsevišķos blokos, kāpēc precētiem ļaudīm ir „laulības atvaļinājums". Bērni mīt pie mātēm un tēviem, skatoties pēc vecuma un dzimuma. Viesošanās laiks pretējā dzimuma blokos noteikts no pl. 10—13 un pl. 15—21, 30. Nometni atļauts atstāt no pl. 10—22. Nedrīkst ienest zivis un silkes. Izceļotāji ēd kopējā katlā pagatavotu ēdienu. Rītos un vakaros ir saldinātas piena zupas, 3 šķēlītes maizes, melna kafija un nedaudz taukvielu. Pusdienās vira, kartupeļi, mērce, saknes un viena šķēlīte maizes. Emigranti dzīvo pa 4—15 vienā telpā. Katram izsniedz 2 segas, palagu un galvas maisiņu. Ir dušas ar siltu un aukstu ūdeni. Smagā bagāža atrodas noliktavās.

Ierodoties Gronas nometnē, katru iebraucēju vispirms reģistrē kartotēkā, pēc tam seko īsa medicīniska apskate ar neizbēgamo „pūderēšanu" pret insektiem. Nākošās dienās emigrantiem jāstājas attiecīgo valstu konsula un ārsta priekšā. Ārsts pārbauda, vai neslimo ar acu, ādas un veneriskām slimībām. Pēc tam, ja ir pienācis kuģis, var notikt aizceļošana, protams, vēl nokārtojot dažas formalitātes.

Uzejot uz kuģa, katrs cilvēks var ņemt līdzi tikai vienu saini. Katram izceļotājam, pirms tas ierodas Gronā, ieteicams apgādāties ar baku potēšanas zīmi. Ja tās nav, jāpotējas no jauna. Zīme jāapzīmogo nometnes potēšanas iestādē.

Informāciju par pārbaudēm, dokumentu izniegšanu nozīmētiem braucējiem un bagāžas nodošanu uzliek blokos uz ziņojumu dēļiem un pie bagāžas halles. Tai uzmanīgi jāseko. Nokavēšanās var būt liktenīga. Nometnē darbojas pasts, telegrafs, kino, ir lasītava un spēļu telpas. Rīko arī dejas vakarus.

IRO uz katru izceļotāju kuģi sapulcina mazliet vairāk braucēju nekā kuģis spēj uzņemt, lai būtu rezerve. Pēdējie atvieto pēkšņi saslimušos braucējus. Šiem „rezervistiem" diena pirms kuģa atiešanas ir īsta nervu pārbaudes diena. Cita nelaime var būt to laime.

8. un 9. augustā no Gronas caur Brēmerhāfenu un Roterdamu uz Kanādu aizbrauca vairāk nekā 1200 DP, bet 10. augustā caur Italiju uz Austrāliju devās 580 DP. Pēdējo vidū bija arī dažas ģimenes no Falingbosteles un Ventorfas.

Kopš Gronas nometnes dibināšanas sākuma pagāja 50 dienas. Šajā laikā caur nometni uz aizjūras zemēm aizceļojuši 5000 DP, visvairāk uz Kanādu — 3300. Aizbraucēju vidū bija vairāki simti latviešu, kas devās uz Kanādu un Austrāliju, bet nedaudzi arī uz Venecuēlu. 11. augustā no Brēmerhāfenas uz Braziliju aizbrauca 860 DP, galvenokārt poļi un ukraiņi, to vidū 20 latviešu. Šis bija pirmais kuģis, kas šogad DP pārveda uz Braziliju. 80 Brazilijas braucēju vēl palika Gronā, jo kuģis tos telpu trūkuma dēļ nevarēja uzņemt. Uz Kanādu DP dodas ne vien caur Brēmerhāfenas ostu, bet arī caur Angliju un Roterdamu.

Tuvākās dienās Gronā pulcēsies ap 2000 DP, kas caur Dženovu 1. septembrī aizceļos uz Austrāliju.

R. T.

Pieprasa paātrinātu 600.000 DP izvietošanu

Anglijas, Holandes, ASV un Brazilijas pārstāvji rezolūcijā UN saimniecības un sociālās padomes septītai sesijai Ženēvā pagājušajā nedēļā uzaicināja visas nācijas paātrinātā kārtā un maksimālo iespēju robežās izvietot savās zemēs ap 600.000 Eiropas bēgļu un DP, kas pa lielākai daļai nākuši no tagad komūnistu pārvaldītām zemēm un nevar turp repatriēties. Bez tam rezolūcija ieteic jaunu politiku to bāreņu un bez vecākiem palikušo bērnu izvietošanā, kuri tagad atrodas IRO aprūpē. Bērnus, kuru vecāki nav atrodami, bet kuru nacionālitāte neapšaubāmi konstatēta, rezolūcija ieteic repatriēt, pie kam „priekšnoteikumam jābūt, ka katra atsevišķa bērna individuālais labums būtu noteicējs faktors".

Bez tam četru valstu rezolūcija steidzami mudina visas valstis, kas parakstījušas IRO konstitūciju, ratificēt savu pievienošanos šai organizācijai. To valstu vidū, kas savu pievienošanos vēl nav ratificējušas, ir arī Brazilija — viena no rezolūcijas iesniedzējām valstīm.

IRO sagatavošanas komisijas galvenais štābs Vācijas amerikāņu joslā ziņo, ka joslā vēl ir 816 DP bērnu zem 17 gadiem, kam nav vecāku vai atbildīgu tuvu radinieku. PC IRO pirmajā darbības gadā jauna mājvieta rasta 694 šādiem bērniem, 270 repatriēti un 168 atkal apvienoti ar vecākiem. ASV līdz šim pieņēmušas paliekamai izvietošanai 1432 bāreņus no amerikāņu joslas, Palestīna 444 un Kanāda 263. Kopš 1946. g. vasaras dzimtenē atgriezušies 1510 bez vecākiem palikušu bērnu, no tiem 1058 poļu bērni. Bez tam šai laikā 1167 bērniem atrasti viņu DP vecāki Vācijā.

NYHT, IRO

DARBU UZSĀKUSI DP MĀJKALPOTĀJU SKOLA

No Reinas-Mainas lidlauka Frankfurtē pagājušajā nedēļā lidmašīnās uz Kanādu pārvesta otra grupa DP tekstilstrādnieku, ko nodarbinās „Hamilton Cotton Company" uzņēmumos Ontario provincē. Grupā bija 40 vīriešu, galvenokārt baltieši un poļi. Pirmajā grupā firma 28. jūlijā pārveda uz Kanādu 40 sieviešu, bez tam vēl 10 darbam salīgtu DP tuvākajās dienās dosies ceļā ar kuģi no Brēmerhāfenas. Hamiltona kokvilnas sabiedrības pārstāvis V. L. Mek Mahons paskaidrojis, ka firma šos DP salīgusi pēc tam, kad kāds cits tā paša apgabala uzņēmums guvis ļoti labus panākumus ar DP nodarbināšanu. Pirmajā sieviešu grupā bija 19 latvietes, 11 polietes, 5 lietuvietes, 3 igaunietes un 2 ukrainietes, ar caurmēra vecumu 23 gadi. Lielākā daļa aizbraucēju Vācijā atstāja vecākus, brāļus vai māsas.

Tai pašā laikā, kad Reinas-Mainas lidostas vienā galā izvadīja Kanādas braucējas, otrā galā turpinājās no Berlīnes izvācamo DP sagaidīšana. No 23. jūlijā līdz 1. augustam evakuēti pavisam 5500 DP. Tajās pašās lidmašīnās, kurās no Berlīnes pārveda DP, poļu darba rotu dalībnieki iekrāva ogles nosūtīšanai Berlīnes rietumu sektoriem.

Durlachā pie Karlsrūes darbu uzsākusi jauna IRO skola mājkalpotāju apmācībai, kuras uzdevums atvieglot DP emigrāciju, kā arī novērst mājkalpotāju trūkumu amerikāņu ģimenēs Vācijā. IRO saņēmusi no vairākām valstīm pieprasījumus pēc apmācītām mājkalpotājām. Amerikāņu armijas štābs skolai sagādājis vajadzīgo iekārtu un piederumus paraugdzīvokļu iekārtošanai. Šajos paraugdzīvokļos darba praksi gūst 35 jaunavas, bet otrā ēkā iekārtotas skolnieču mītnes. Pirmajam īslaicīgam kursam sekos citi.

IRO

Izraudzīta IRO nozīme

SACENSĪBAS UZVARĒTĀJS SAŅEMS 100 DOLARU

Balts zēna attēls tumšzilā laukumā būs redzams oficiālajā IRO nozīmē, kuras metu izraudzījās no vairāk nekā 1500 sacensībai iesūtītiem zīmējumiem. Sacensībā piedalījās bēgļi no trim Vācijas rietumu joslām, Austrijas, Italijas un arī Vidējiem austrumiem. Uzvarētājs ir 50 g. v. ungāru bēglis no angļu joslas Vācijā — Kornels Kiralijs. IRO ģenerālsekretārs Taks izteicies, ka bijusi pareiza doma pašiem bēgļiem ļaut izveidot savas organizācijas nozīmi. Sacensība pierādījusi, ka bēgļu pulkā ir ļoti daudz talantu. Kuplais dalībnieku skaits iepriecina, īpaši ja zina, kādos grūtos darba un materiālu apstākļos bēgļi mitinās.

Uzvarētājs Kiralijs, ungāru ārsta dēls, kas gaida izceļošanas iespējas uz Kanādu, ieguvis godalgā 100 dolaru, kurus viņam izmaksās jaunajā dzīves vietā, jo valūtas noteikumi neatļauj to darīt Vācijā.

Jauno IRO nozīmi izmantos IRO karogā, vēstuļu papīros, aploksnēs un apzīmējot IRO satiksmes līdzekļus — kuģus, lidmašīnas un auto. Organizācijas nosaukums un iniciāļi būs zaļā rakstā. Nozīmes izgatavos divējādas — franču un angļu valodā.

IRO

DP ārstu un medicīnisko darbinieku reģistrācija un pārbaude

DP ārstu un medicīniskā palīgpersonāla pirmā pārbaude un reģistrācija notika jūnijā. IRO medicīnas darbinieku pārbaudes komisija uzaicina visus kandidātus, kas nebūtu līdz šim pieteikušies, iesūtīt pieteikumus PC IRO amerikāņu joslas galvenai mītnei: Special Qualifications (Medical) Screening Board, Dept. of. Health, PCIRO US Zone HQ, Bad Kissingen, Manteufel Kaserne. Jāatzīmē specialitāte un adrese. Pārbaudei var pieteikties kvalificēti DP ārsti, zobārsti zobu tehniķi, veterinārārsti, laboranti un tehniķi, farmaceiti, drogisti, fizioterapenti un diplomēti sanitārtehniķi, kas dzīvo nometnēs un privāti. Pieteikšanās izdarāma līdz 22. augustam, pēc kam komisija ar rakstu paziņos, kur un kad notiks pārbaude.

IRO

Mantas un medikamenti invalīdiem

Daugavas Vanagu fondam Anglijā ir 69 nodaļas ar 2300 biedriem. No fonda dalībnieku regulārajām iemaksām un veicinātāju ziedojumiem iegūtas 1145 angļu mārciņas. Par 819 mārc. iepirktas mantas — 25 uzvalki, 208 p. kurpes, 40 p. lietotas kurpes, 5 p. bikses, 5 blūzes, 5 mēteļi, 3 vēja jakas, 10 p. cimdi, 199 krekli, 200 p. zeķes, 15 virskrekli, 29 sporta bikses, 12 kaklauti, 200 priekšmeti bērnu veļas, 200 p. siev. zeķes un 200 p. bērnu zābaciņi. 98 mārciņas izlietotas dažādu medikamentu iegādei. Mantas un medikamenti nosūtīti invalīdiem un bez apgādniekiem palikušajām ģimenēm Vācijā.

No gūstekniem par strādniekiem

VĒSTULE LATVIJAI NO LIONAS

Visi latviešu bijušie gūstekņi Francijā pēc atbrīvošanas pērn saistījās tajā pašā darbā, kur jau iepriekš strādāja savās gūstekņu gaitās. Tikai viens draugs vēl vienmēr dzīvo gūstā, un tā atbrīvošana esot paredzama tuvākajās nedēļās. Strādājam Lionas apkārtnē pie zemniekiem un dārzkopjiem un tāpat kā visi ārzemnieki saņemam algu pēc valsts noteiktajām likmēm. Esam iemācījušies arī ikdienas franču valodu un tā vairs grūtumus nerada. Katram ir atsevišķa istabiņa ar nepieciešamajām labierīcībām un iekārtu. Fabrikās nodarbinātie dzīvo uzņēmuma kopmītnēs. Ģimenes cilvēkiem gan jāmeklē atsevišķas istabiņas.

Darbs, dzīves apstākļi un uzturs Francijā visai dažāds, tāpat kā paši cilvēki. Visumā ar savu tagadējo dzīvi esam apmierināti, jo grūtākais laiks jau garām. Rudenī beigsies līgumā paredzētais darba gads, un mums būs iespēja kustēties pa visu Franciju. Nometot armijas skrandas, dzīvi sākām pilnīgi no jauna. Taupīgi dzīvojot, vīri tikuši pie jauniem uzvalkiem, apaviem un daži iegādājušies pat divriteņus. Ar savu uzvešanos nekad neesam bijuši piedauzības akmens šejienes ļaudīm. Gluži otrādi: ar pakāpenisko iedzīvošanos Francijas apstākļos esam iemantojuši cienību. Arī darbā skaitāmies priekšzīme, kāpēc tagad, kad līgums drīz beigsies, zemnieki kļuvuši sevišķi iztapīgi. Pāris puišu ļoti cītīgi mācās franču valodu un gatavojas rudenī iestāties augstskolā.

Esam izkaisīti 30—50 km apkārt Lionai, kāpēc svētdienās un svētkos pie kāda no puišiem vienmēr notiek sapulcēšanās. Stundas aizrit pārrunās, aizmirsta nav arī latviešu dziesma. Jāapmainās ar latviešu grāmatām un avīzēm. No Vācijas dažkārt esam dzirdējuši norādījumus, ka tautiešiem uz Franciju nav ieteicams braukt. Protams, ir bijuši gadījumi, sevišķi lauksaimniecībās nodarbinātajiem tautiešiem, kad dzīves apstākļi izrādījušies neciešami — zemas algas, neierobežots darba laiks, dažkārt pat svētdienās. Viens otrs tāpēc rūgti vīlies un sašutumā devies atpakaļ. Labu saimnieku atrast ir kā laimēt loterijā. Bet ir arī labas un pat ļoti labas vietas. Labāks stāvoklis vispār ir rūpniecībā nodarbinātiem un arodu speciālistiem. Tos aizstāv arodbiedrības un darbā ir stingra kārtība. Lielpilsētās, arī Lionā, vērojams ārkārtīgs dzīvokļu trūkums, bet istabas viesnīcās mūsu makiem par dārgām. Ar dzīvokļiem labāk ir mazajās pilsētiņās un ciemos, sevišķi rudeņos, kad vasarnieki aizgriežas pilsētās.

Esam interesējušies par tālākās emigrācijas iespējām, bet no mūsu pārstāvjiem Ženevā un Parīzē vēl nav saņemtas noteiktas atbildes. Pagaidām neesam DP un nezinām, vai IRO aizsardzību iegūsim. Uzskati par dzīvi šīsdienas Francijā ļoti dalās. Dot tautiešiem Vācijā konkrētus norādījumus ir gandrīz neiespējami, bet ievērojot priekšrocības, ko franči dod ģimenēm, kādu vienā otrā „medus zemē" nav. katram pašam jāizšķiras. Ceļš atpakaļ uz Vāciju nekad nav slēgts. Domāju, ka izšķiršanās kausos kāds grams jāuzmet arī uz Francijas atsvariem.

Mēs bieži apmeklējam emigrācijas nometni Lionā, cerībā sastapt kādu latviešu meiteni. Līdz šim gan nav laimējies. Ja šeit kādas mūsu tautietes ieradīsies darbā, palīdzēsim viņām cik vien iespējams. Kopīgi grūtumus panest vieglāk. Lionas zēni ļoti gaida savas zeltenes un sola nekad nerūsošo zeltu — divas spēcīgas, rūdītas rokas un savu silto latviešu sirdi.

Lionā, augustā.

M. Misiņš

Cūku medības Augsburgā un Augustdorfā

Cits smējās un cits raudāja, kad sieviņai uz ielas apgāzās bērnu ratiņi un no tiem kviekdama izkrita cūka. Tā bija tikai viena aina no nepiedzīvotā trača, kas pagājušajā piektdienā notika Hochfeldas baltiešu DP nometnē Augsburgā, kad tur pēkšņi ieradās MP kopā ar vācu policiju un uzsāka cūku meklēšanu. Daudzi nometnes iedzīvotāji cūkas audzēja uztura devu papildināšanai. Ziņa par kratīšanu acumirklī aplidoja visu nometni. Dīpīši savus baroklīšus mēģināja paslēpt visās iespējamās vietās — malkas grēdās, tuvējā pļavā, bērnu ratiņos un pagrabos. MP labākie palīgi izrādījās bērni. Amerikāņi katram bērnam par cūkas uzrādīšanu solīja 2 dolarus. Mazie izvadāja „onkuļus" pa slēptuvēm, bet par saviem pakalpojumiem solītos 2 dolarus tomēr nesaņēma. Neparastās ainas sapulcējušies vācieši filmēja, bet MP lielu daļu šo filmu saplēsa.

Akcijas nobeigumā bija atņemtas ap 300 cūku. Vismazāk to bija igauņiem, tikai 3. Daži lietuvieši un latvieši steigā cūkas nokāva, bet arī tās atņēma. Cūku īpašnieki informēti, ka viņu baroklus nodos vācu saimniecības vajadzībām, bet dīpīši caur savu pilnvaroto adv. J. Kalniņu lūguši atņemtās cūkas nodot DP slimnīcai Augsburgā. Pēc pēdējām ziņām cūkas vēl nav nokautas un kam tās īsti paliks, joprojām nezināms. Piebilstams, ka Hochfeldas nometnes iemītnieki cūkas turēja ar IRO ziņu un uzturēja tās ar ēdienu atliekām.

Vācu policija ap 20 cūku pievākusi arī Augustdorfas baltiešu nometnē, angļu joslā. Tur jau agrāk bija izdots rīkojums, ka cūkas nometnē aizliegts audzēt. Policijas kontroles laikā daži sivēni bija palaisti mežā un notika īstas cūku medības.

Katrs trešais izmācījies jaunu arodu

TAUTAS AUGSTSKOLAS VIETĀ ESLINGENĀ TURPMĀK IRO PĀRZIŅĀ DARBOSIES PĀRSKOLOŠANĀS CENTRS

Nepilnos 3 gados katrs trešais latvietis Eslingenas kolonijā pārskolojies kādā jaunā arodā. Šo svētīgo darbu veikusi Eslingenas tautas augstskola. Turpmāk arodu apmācības notiks ciešākā IRO pārziņā un tādēļ tautas augstskola pastāvēšanu beidz. Dažādie kursi turpināsies kā IRO pārskološanās centra pasākumi. Sestdien, 14. augustā Eslingenas latviešu tautskolas zālē notika tautas augstskolas darbības atceres un slēgšanas akts.

Aktā pārskatu par līdzšinējo veikumu deva direktors Ž. Kalve. Eslingenieši pārskološanos sākuši jau pirms 3 gadiem, kad centrālās iestādes un izglītības jautājumu kārtošana vēl bija izveidošanas stadijā. Pašaizliedzīgi strādājot, tautas augstskolas darbs visu laiku gājis plašumā un dziļumā. Notikuši vairāk nekā 50 dažādi kursi. Galvenā vērība veltīta praktiskiem darbiem. Bijuši tomēr arī kursi literātūrā, ķīmijā, pat astronomijā. Kopsummā dažādus kursus beigušas 1776 personas. Daži tautieši beiguši pat 10 kursus! Pārskolojušies visdažādāko aprindu un profesiju ļaudis. Jaunus praktiskus arodus mācījušies profesori un ļaudis, kas agrāk Latvijā strādājuši fizisku darbu. Arī kursantu vecums bijis plašs — no 3 g. v. pamatskolas audzēkņa franču valodas kursos, līdz 83 g. vecam sirmgalvim. Centīgākie tomēr bijuši tautieši vidējos gados. Jaunatne praktiskiem arodiem nopietni sākusi pievērsties tikai pēdējā laikā. Statistika rāda, ka katrs trešais tautietis Eslingenā mācījies jaunu arodu.

Auto vadītāju kursus beiguši 454 tautieši, tālāk beigušo skaitā ziņā seko traktoristu, dārzkopju, putnkopju, krāsotāju un auto mechaniku kursi. No valodām, protams, angļu, stāv pirmā vietā. Pēc „tautas pieprasījuma" tagad noorganizēti spāņu valodas kursi. Turpmāk pārskološanās būs grūtāka, jo daudziem jāsaistās pelņas darbā. Tādēļ IRO pārskološanās centrs apmācības pēc iespējas mēģinās iekārtot pēcpusdienās un vakaros.

H. M.

ESLINGENIEŠU MEMORANDI

Eslingenas latviešu kolonijas padomes prezidija delegācija — K. Kalniņš, E. Laimiņš un H. Ritums trešdien dosies uz Heidelbergu, Frankfurti un Bad-Kisingenu, lai iesniegtu piekritīgām amerikāņu armijas un IRO iestādēm memorandus par pēdējiem IRO rīkojumiem štatu samazināšanā, privāti dzīvojošo pārcelšanā uz nometnēm un projektēto DM 70 atvilkumu no strādātāju mēneša izpeļņas. Iesniegumos sevišķi būs pasvītrots fakts, ka jaunie pārkārtojumi apdraud ģimnaziju turpmāko pastāvēšanu.

Nometņu dzīve

LATVIEŠU DP filmas „Kas mēs esam?" izrāde Minchenes Varnera kazarmju nometnē guva ne vien latviešu, bet arī lietuviešu, igauņu un ukraiņu atsaucību. Pēc filmas izrādes notika dziedones K. Aizpores koncerts. Sarīkojumu atklāja BALK loc. doc. J. Amtmanis.

ŠLEZVIGAS-HOLŠTEINAS apgabalā pašreiz organizē 2 baltiešu transporta vienības angļu dienestā. Lībekā un Eitinā pieteikušies 550 vīru. Vēl palikušas 250 brīvas vietas, kas rezervētas Flensburgas baltiešiem. Pirmā baltiešu darba vienība jau savervēta un novietota Osnabrikā.

ŠVĀBIJAS apg. latviešu komitejas aicinājumam ziedot līdzekļus biroja uzturēšanai atsaucās tikai 9 tautieši, ziedojot DM 47, bet telpu īrei vien mēnesī jāmaksā DM 80. Iztrūkstošo summu jūlijā saziedoja paši komitejas darbinieki. LSK pilnvarotais pārstāvis Augsburgā (Maximilianstr. 81) izsniedz pūriņus līdz 6 mēn. veciem zīdaiņiem un topošām mātēm sākot ar 6. grūtniecības mēnesi. Pūriņu saņemšanai jāiesniedz rakstisks lūgums, pievienojot dzimšanas apliecību vai tā norakstu un ārstu apliecību par grūtniecības stāvokli. Jāapråda arī, vai lūdzējs pūriņa vajadzībām jau ir ko saņēmis no IRO.

GĪZENES 7132. latviešu darba rotā radīts fonds ar darbavīru labprātīgiem ziedojumiem. Līdz valūtas reformai rota palīdzējusi 57 invalīdu un bez apgādniekiem palikušām latviešu ģimenēm. Pabalstos izmaksātas RM 31.944,— ,caurmērā RM 600,— uz personas. Izsniegts arī 331 sainītis tabakas.

VĒSTULES REDAKCIJAI

P. Laucis, Augsburgā

SOLIDĀRITĀTE

Mūsu centrālās pārstāvības atzinušas par teicamu, ja nometņu iemītnieki ar ziedojumiem atbalstītu Berlīnes rietumu sektora iedzīvotājus, kas cieš no austrumu blokādes. Minēts, ka berlīniešiem par labu varētu atteikties no vienas dienas uztura devas. Šī doma patiesi teicama. Bet lai ziedojums berlīniešiem būtu jūtams, tam vajadzētu notikt organizēti, resp. no visām nometnēm vienā dienā. Tā kā ziedošana ir katra cilvēka personīga lieta, tad nevarētu no mūsu pārstāvībām prasīt, lai tās uzņemtos atbildību par ziedojumu akcijas gaitu. Bet būtu bijis labi, ja šai akcijai centrālās pārstāvības būtu noteikušas vienu noteiktu dienu. —

Baigs pareģojums

cilvēcei trešā kaŗa gadījumā

Amerikāņu kontradmirālis E. M. Zacharias, kas pēdējā kaŗa laikā bija amerikāņu flotes slepenā dienesta komandanta vietnieks, Filadelfijā „United Nations World" ievietojis sensācionālu ziņojumu par tā saucamo absolūto, vai bioloģisko ieroču izgatavošanas iespējamībām. Admirālis norāda, ka 1945. gadā Nagasaki un Hirošimā nosviesto atombumbu iedarbības spēks bijis viena piecdesmitā daļa, salīdzinot ar tām bumbām, kādas pagatavo pašreiz. Arī tai gadījumā, ja notiktu brīnums un Apvienotām nācijām izdotos ar kādu starptautisku līgumu aizkavēt atombumbu pielietošanu, cilvēcei ar to vēl nebūtu līdzēts, jo jau šodien lielvalstu kaŗa noliktavās atrodas cita veida ķīmiski, bioloģiski un klimatoloģiski ieroči, kas ir daudzkārt iedarbīgāki un nāvīgāki **par** atombumbām. Ar šo ieroču palīdzību iespējams uz zemes lodes iznīcināt katru dzīvību. Šos ieročus pašreiz izgatavo dažādās pasaules daļās, un tie nav vienīgi amerikāņu monopols. Atšķirībā no atombumbām, tos var izgatavot arī mazās valstīs ar samērā nelielu rūpniecību.

Raksta tālākā daļā admirālis norāda, ka viņš apzināti nemin visus absolūtos ieročus, kas faktiski vairs neesot noslēpums.

— Amerikāņu zinātnieki Kalifornijas universitātē konstruējuši ieroči, kas spēj iznīcināt katru dzīvību ikvienā lielpilsētā. Nesen kāds amerikāņu zinātnieks paskaidrojis, ka ASV rīcībā nav tikai viens, bet trīs šādi jauni slepeni ieroči. Ir zināms, — saka Zacharias, — ka Vācija un Japāna bakterioloģiskā pētīšanas laukā bija sasniegušas ievērojamus panākumus. Bet arī amerikāņi darīja, ko spēja. Kādas amerikāņu zinātnieku sapulces memorandā teikts, ka pietiek ar vienu gramu Botulismus toksīna, lai nonāvētu septiņus miljonus cilvēku. —

Tālāk admirālis Zacharias saka: „Krievi neizpauž kosmisko staru izlietošanu kaŗa vajadzībām jau kopš 1930. gada. Tāpēc nav iemesla apšaubīt ziņojumus par pētīšanas ieročiem Pamira augstienēs." Sevišķi ievērojami esot Pad. Savienības panākumi rakešu pētīšanas laukā. Arī „Kakuša" un „Staļina ērglis" esot rakešu ieroči. Neesot šaubu, ka krievus stiprā mērā atbalsta Pad. Savienībā esošie vācu techniki un radiospeciālisti. Galveno vērību gan — saka admirālis, — krievi pašreiz pievēršot atombumbas izgatavošanai. Tāpat varot pieņemt, ka šodien krievu rīcībā ir arī kāds cits slepens ierocis — gaisa spiediena bumba, kuŗas izveidošanu sākuši jau vācieši.

Kritisks posms Maskavā

(Turpinājums no 1. lpp.)

sies no saviem plāniem par Rietumvācijas valdības dibināšanu, lai panāktu Berlīnes blokādes atcelšanu. Liberālie demokrati sarunas Maskavā nosauc par jaunu „gājienu uz Kanosu", kas līdzinās tām, kad vācu karalis Indriķis IV trīs dienas nostāvējis pāvesta Gregora VII pils priekšā, lai izlūgtos piedošanu un ekskomunikācijas atcelšanu. Par apspriedēm apmierināti vienīgi vācu komūnisti, kas saskata tajās Padomju Savienības stiprumu un cer uz profitu no eventuālā iznākuma.

Britu un amerikāņu preses tonis kļūst dien no dienas pesimistiskāks, lai gan oficiālas aprindas Vašingtonā joprojām cer, ka sarunas beigsies pozitīvi. Vācu politiķu bažas jau aizsniegušas arī Londonu. BBC diplomātiskais redaktors tāpēc sevišķi mierinādams paziņoja, ka sabiedrotie nedomā atstāt Berlīni. Ja tas būtu nolemts, tad sarunas jau sen būtu beigušās. „Neue Züricher Zeitung" raksta, ka demokratijas bija spiestas pieņemt to, ka tām izdosies sasaukt tādu pašu ārlietu ministru konferenci, kādu jau notika 1946. gada decembrī. Tādā gadījumā sabiedrotajiem atliks vienīgi pielikt visas pūles, lai stiprinātu tās zemes, kas neatrodas sarkanarmijas ietekmē un gaidīt, vai eksplozija notiks, vai ne. Londonas katoļu nedēļas laikraksts „The Tablet" izsaka izbrīnu, ka Lielbritanijā, Francijā un ASV ir tik daudz cilvēku, kas par Berlīnes blokādes atcelšanu būtu ar mieru atteikties no visiem tiem plāniem Rietumvācijā, kuŗu realizācija uzsākta jau 1945. gadā. „Jeb vai sabiedrotie no jauna grib atsākt bīstamo četru valstu pārvaldes farsu?" raksta beigās jautā „The Tablet".

Pēc INS informācijas, pagājušās sestdienas sarunās Londonā pieņemti „ļoti svarīgi un izšķirēji lēmumi". „Daily Telegraph" šai sakarībā raksta, ka rietumu diplomātiem jau vistuvākajās dienās vajadzēs izšķirties sarunas turpināt vai pārtraukt.

Kaulēšanās faze Maskavā jau piederot pagātnei, palikusi vienīgi iespējamā dilemma: padomju priekšlikumus pieņemt vai noraidīt.

„Newsweek" apgalvo, ka pēc visaugstāko ASV ierēdņu domām paredzams, ka lielo četru konference varētu sākties agrāk kā novembrī.

BBC, BB, M, St, NZ

Reino uzvarējis arī republikas padomē

Pēc nakts sēdes sestdienas rītā Reino saimniecības plānu ar 173 pret 90 balsīm pieņēma arī Francijas republikas padome. Komūnisti gan bija iesnieguši 77 pārlabojumus, bet tos noraidīja. Valdības jauno programmu tagad nodos otrreizējai izspriešanai nacionālajā padomē. Pēc neveiksmes parlamentā, komūnisti mēģina reaģēt savādāk: Vidusfrancijas strādnieki sestdien jau izsludināja 24 stundu protesta streiku. Par streiku runā arī Francijā vispārējā arodbiedrību apvienība, ko, kā zināms, kontrolē komūnisti. Paredzēdams lielo opoziciju savai valsts saimnieciskās dzīves stabilizēšanai, Reino zīmīgi izteicies: „Daudz grūtāk ir iedzīvināt reformas nekā sarīkot apvērsumu."

BBC

DAŽOS VĀRDOS

Pirmā Gallupa aptauja pēc ASV prezidenta vēlēšanu kandidātu izraudzīšanas rāda, ka par Djuiju grib balsot 48 proc., par Trumenu 37 proc., bet var Vollesu tikai 5 proc. Pārējie 10 proc. pagaidām no sprieduma atturas.

Par spīti Tito un kominforma nesaskaņām Belgradē joprojām uzturas padomju militārā misija ar 1800 kareivjiem un 200 virsniekiem, ziņo „Newsweek", un piebilst, ka Dienvidslavija pilnīgi atkarīga no padomju municijas apgādes.

Četrus ministrus Montenegro un četrus ministrus Bosnijā-Hercogovinā atlaidis no amata Tito. Ministri izrādījuši simpatijas kominformam.

Saniknojumu Čechoslovakijā radījis krievu lēmums sūtīt čechu pārtiku uz Berlīni. Kaut arī ziņa Prāgas laikrakstos ievietota tikai dažās rindās, pierobežas iedzīvotāji, pēc „Newsweek" ziņām, jau apturējuši un uzlauzuši transportus uz Vāciju.

Turcija nevēlas noslēgt muitas ūniju un militāru aliansi ar Grieķiju, kamēr Grieķija pati nespēšot izbeigt pilsoņu kaŗu savās robežās.

Flotes diena pagājušo svētdien svinēta Padomju Savienībā. Admirālis Jumaševs pavēlē norādījis, ka maršals Staļins rūpējoties par jaunu kuģu būvi, lai padomju robežas būtu aizvien nosargātas.

Ceļojums uz Prāgu un Maskavu bija privāta rakstura, pēc atgriešanās Romā izteicies itāļu kreiso sociālistu vadītājs Nenni. Kremlī viņš esot saticies arī ar Staļinu un kominforma ģenerālsekretāru Ždanovu.

100.000 vīru 8 mēnešos paredzēts iesaistīt britu armijā, izteicies Anglijas kaŗa ministrs Šinvels.

Vairākas bankas, to starpā arī Rumāņu banku, kas darbojas ar britu kapitālu, slēgusi Bukarestas valdība. Atļauts darboties vienīgi Rumāņu-krievu bankai.

Pielāgojot apbruņojumu ASV ieročiem, Anglija nolēmusi atteikties no tradicionālajām Lī-Enfild šautenēm un apgādāt savu armiju ar amerikāņu parauga pusautomatiskajām Garanda karabīnēm.

Jaunā valdība svētdien pārņēmusi funkcijas amerikāņu okupētajā Dienvidkorejā. Salas ziemeļu daļā krievi izsludinājuši parlamenta vēlēšanas 25. augustā.

Antisemitisma vilnis esot sācies Dancigā, ko tagad pārvalda poļi. Kopš Varšavas valdība iecēlusi veselu rindu žīdu augstākos pilsētas pārvaldes, milicijas un robežsardzes posteņos, stāvoklis esot visai saprindzināts.

Sacelšanās pret valdību sākusies Burmā. Nemiernieku kaŗaspēks virzās pret galvaspilsētu Rangūnu.

Sazvērestība pret Holandi atklāta Indonēzijas galvaspilsētā Batāvijā. Tajā piedalījušies arī daudzi „ārzemnieki".

25 000 vācu bēgļu šinīs dienās atgriezīsies no Dānijas Vācijā.

Negaisa un plūdu katastrofa pag. nedēļas beigās piemeklējusi Ziemeļangliju. Pārplūduši plaši apgabali, iznīcināti labības lauki un ļoti daudzi cilvēki palikuši bez pajumtes.

Sportisti no olimpiadas atsakās atgriezties pie komūnistiem

BBC ziņo, ka pēc olimpiadas beigām divi ungāru peldētāji atteikušies atgriezties Budapeštā. Ungāru vienības vadītājs svētdien paziņojis, ka pazuduši divi sportisti un viņam neesot nekādu ziņu, kur tie palikuši. Vēlāk kļuva zināms, ka mājās braukt atteikušies arī divi čechu sportisti, Prāgas universitātes studenti. Ungāriem britu iekšlietu ministrija jau piešķīrusi atļauju kā politiskiem bēgļiem palikt Anglijā. Domā, ka viņi darbosies par peldēšanas treneriem.

Savienotajās Valstīs lielu saviļņojumu radījuši divi gadījumi ar padomju skolotājiem — matēmatiķi Samarinu Vašingtonā un ķīmiķi Kosenkinu Ņujorkā. Abi atteikušies atgriezties Padomju Savienībā. Kamēr Samarinam laimējās paslēpties, Kosenkinu krievu aģenti ar varu aizveduši uz padomju konsulātu Ņujorkā. Krievu vēstniecība šo gadījumu apgaismojusi tā, ka Kosenkinu nolaupījuši baltgvardisti. Bet pēc dažām dienām Kosenkina izlēca pa konsulāta ceturtā stāva logu, un vienīgi amerikāņu policijas enerģiskās rīcības dēļ viņu izdevās nogādāt slimnīcā.

Izmeklēšanas iestādēm padomju skolotāja paskaidrojusi, ka viņa nevēlas atgriezties Padomju Savienībā. Konsulātā Kosenkina turēta apcietinājumā. Padomju vēstnieks Poņuškins licis viņai parakstīt rakstu, ka to neviens nav apcietinājis. Kad Kosenkina redzējusi, ka citas izejas nav, izmisumā viņa izlēkusi pa logu. Kosenkinu tagad apsarga 15 policijas ierēdņi. Kad padomju skolotāja būs atveseļojusies, viņu nopratinās kongresa pretamerikāniskās darbības izmeklēšanas komisija. Padomju Savienība par Kosenkinas gadījumu jau iesniegusi 3 protesta notas.

BBC, BB, St

Alaskas koridora aizsardzība

„Alaskas koridora" aizsardzība pēc amerikāņu militāristu atzinumiem esot atslēga visas Ziemeļamerikas kontinenta aizsargāšanai. Jauna kaŗa gadījumā esot paredzēts paturēt mājās visu Kanādas armiju, lai aizstāvētu šo koridoru. Ar to arī esot izskaidrojams, ka nesenajos ASV aviācijas manevros virs Atlantijas okeana nav piedalījusies neviena kanādiešu lidmašīna.

„Newsweek" ziņo, ka pēc jaunākās Vašingtonas informācijas tur saņemtas ziņas par plaša vēriena atbalsta punktiem, ko izbūvējot padomju apgabalos iepretim Aļaskai. Sibirijas ziemeļaustrumos ierīkojot plašus lidlaukus.

Tas pats laikraksts ziņo arī, ka ASV plānojot plašu asins rezervju uzkrāšanu, lai nodrošinātos eventuāla atomkaŗa vajadzībām. Pirmais solis šai virzienā būšot 1200 slimnīcu asins pārliešanas ierīču standartizēšana. Zinātnieki aplēsuši, ka atomkaŗa gadījumā būšot vajadzīgi desmitkārt lielāki krājumi asins pārliešanai nekā citos apstākļos. Asins pārliešana esot vienīgais līdz šim zināmais līdzeklis radioaktīvitātes iedarbības apkaŗošanai.

Arabi draud tuvināties Pad. Savienībai

Grāfs Bernadots saņēmis informāciju, ka žīdi uzsākuši rakt tuneli zem Jeruzalemes vecpilsētas, lai to uzspridzinātu. Kā zināms, šai pilsētas daļā valda arabi. Svētdienas naktī notikuši jauni pamiera noteikumu pārkāpumi: pēc Izraelas informācijas, arabi Jeruzalemē uzsākuši intensīvu šaušanu ar ložmetējiem un granātmetējiem. Jaunās žīdu valsts ministru prezidents Ben Gurions piesūtījis UN rakstu, kuŗā lūdz noteikt pamiera terminu, lai varētu uzsākt sarunas par miera līguma parakstīšanu. Ja tas nenotiks un arabi nepārtrauks provokācijas, tad žīdi būšot spiesti rīkoties paši. Izraelas ārlietu ministrija paziņojusi, ka tuvākā nākotnē Svētajā zemē notiks naudas reforma. Līdzšinējās angļu mārciņas vietā ievedīs Palestīnas mārciņu, ko apmainīs vērtībā kā 1:1.

Sestdien no Kairo uz Lielbritaniju izbraucis arabu leģiona komandieris Glebs Pašā, kas ir pēc tautības anglis. Preses pārstāvjiem viņš paskaidrojis, ka aizbraukšana nenozīmējot atkāpšanos no komandieŗa posteņa. Arabi līdz šim krasi noraidījuši visus uzaicinājumus uzsākt miera sarunas. To grāfam Bernadotam paziņojis arī kāds Ēģiptes valdības pārstāvis. Arabu līgas viceprezidents sarunā ar Reutera korespondentu deklarējis, ka arabu valstis orientēsies uz Padomju Savienību, ja amerikāņi turpinās atbalstīt žīdus.

BBC, BB

Kādu taktiku

izvēlējies padomju ģenerālštābs

Šveices politiskais žurnāls „Sie und Er", apskatot otrā pasaules kaŗa un pašreizējo situāciju, saka, ka no atsevišķiem padomju publicējumiem un militāristu izteicieniem, kas pārbēguši uz rietumiem, varot secināt, ka krievi militāru konfliktu nākotnē iedomājoties kā totālu kaŗu, kuŗā būs iesaistīta ne tikai armija, bet visa tauta. Tāds kaŗš vispirms būtu uzskatāms par politisku kaŗu, kur galvenā loma būtu tautai. To varot secināt arī no krievu ģenerālštāba sastāva, kur maršala Vasiļevska vadībā saistīti samērā jauni virsnieki. Katram ģenerālštāba virsniekam ar augstāku dienesta pakāpi par kapteini, esot jābūt komūnistu partijas biedram.

Tādā kaŗā armijai visumā paredzēta defensīva loma. Tai jāaizstāv zemes robežas, kamēr īstais kaŗš pretinieka territorijās veicams politiskiem līdzekļiem. Tāpēc jo armijas labāk izpildītu savus defensīvos uzdevumus, jo agresīvāk varētu darboties politiskie spēki. Tāda informācija esot arī Vašingtonā, Londonā un Parīzē.

Pretēji amerikāņiem, krievi nedomājot, ka nākošais kaŗš izšķirsies gaisā. Krievu militārie lietpratēji, kā ģen. Kostins un pulkv. Šalikovs, ieskatot, ka izšķirējas būs tā saucamās kombinētās operācijas. Varot gan pieņemt, ka kaŗš sāksies ar milzīgiem gaisa uzbrukumiem, bet tie neizšķiršot stāvokli. Kaŗa otrā fazē krievi paredzot atkāpšanos un pozīciju kaŗu. Tas viņiem zemes dziļumā būtu arī ļoti izdevīgs. Arī šai kaŗa posmā krievi neparedzot, ka darbā tiktu laisti jauni revolucionāri ieroči vai taktika. Tas notiktu tikai kaŗa trešā posmā, ko ievadītu milzīga krievu pretofensīva, kas beigtos ar totālu ienaidnieka iznīcināšanu. Citiem vārdiem, — saka apcerējuma autors — krievi tic pēdējā kaŗa atkārtojumam. Viņi gan domā, ka kaŗš varētu sākties ar lieluzbrukumu Pad. Savienībai, bet tāpat arī tic, ka, tāpat kā 1941. gadā, padomju zemes plašums būs izšķirīgs.

14. olimpiskās spēles Londonā

Uz redzēšanos 1952. gadā Helsinkos!

85.000 SKATĪTĀJU OLIMPISKO SPĒĻU NOBEIGUMA CEREMONIĀLĀ — ASV UZVAR BASKETBOLĀ, BET ZVIEDRIJA IZCĪNA ZELTA MEDAĻU FUTBOLĀ — CĪŅAS PAR CENTIMETRIEM RITENBRAUKŠANAS MARATONĀ — INDIJA TREŠO REIZI UZVAR LAUKA HOKEJĀ

Ar sauli 14. olimpiskās spēles sākās un ar sauli tās beidzās. Nobeiguma ceremoniālā Vembleja stadionā pulcējās 85.000 skatītāju. 6000 olimpiskie cīnītāji ar saviem karogiem atkal iesoloja stadionā, lai pēc 17 sacensību dienām, kuŗās izcīnīta 136 zelta medaļas, atvadītos no viesmīlīgajiem angļiem. Izskanēja Lielbritanijas himna un par godu 1952. g. olimpisko spēļu rīkotājiem arī Somijas himna. Tad nobeiguma vārdus teica Starptautiskās olimpiskās komitejas prezidents zviedrs S. Edstrēms. Viņš pateicās imperijas karalim, angļu tautai un Londonas pilsētai par sirsnību un viesmīlību, aicinot visas pasaules jaunatni pēc 4 gadiem pulcēties 15. olimpiskās spēlēs Somijas galvaspilsētā. Arī sportisti teica citu citam: uz redzēšanos 1952. g. Helsinkos! Kad Edstrēms paziņoja 14. olimpiskās spēles par slēgtām, atskanēja fanfaras un 5 lielgabalu šāvieni. Koris dziedāja olimpisko himnu. 85.000 skatītāju piecēlās. Izdzisa pirms mēneša Olimpijā iedegtā uguns. Prezidents Edstrēms nodeva olimpisko karogu Londonas lielvecākajam. Sportisti izsoloja no stadiona. Vēl reiz atskanēja „God save the King" un 14. olimpiskās spēles bija beigušās. Ilelās stundas aizvadītas. Beigušās „spēles", kuŗās bija mazāk protestu un domstarpību kā jebkad agrāk, kuŗās bija vairāk bruņnieciska cīņu nekā iepriekšējo gadu sacensībās.

Visvairāk zelta medaļu ieguva ASV reprezentanti, bet 14. augustā sacensību nobeigumā Vembleja stadionā skatītāji 2 reizes piecēlās par godu Meksikas himnai. Nāciju balvas izcīņā jāšanā notika vislielākā pārbaude sportistiem un zirgiem. Vajadzēja pārvarēt 16 šķēršļus, starp tiem 4,50 m platu ūdens grāvi un augstu mūri. Smago sacensību beidza tikai apmēram puse no 44 dalībniekiem. Kad skaistie zirgi „ņēma" šķēršļus, 85.000 skatītāji sastinga. Uzvarētājs šajā lielajā konkurencē izrādījās meksikāņu virsnieks Marie Leskortess. Arī vienību vērtējumā zelta medaļa tika Meksikai.

No 30. jūlija līdz pat olimpisko spēļu priekšpēdējai dienai cīnījās basketbolisti. Uzvarēja ASV, 2. Francija, 3. Brazilija, 4. Meksika, 5. Urugvaja, 6. Čīle. Mums tik ļoti labi pazīstamo franču basketbolistu lielie sasniegumi ir milzīgs panākums ne vien Francijai, bet visas Eiropas basketbolam. Pēc latviešu un lietuviešu izlases basketbolistu pēdējiem panākumiem Francijā gluži dabīgi jāsecina, ka mūsu spējas arī vēl šodien ir olimpiskās konkurences cienīgas. Futbolā zelta medaļu izcīnīja Zviedrija. 50.000 skatītāju finālā redzēja zviedru 3—1 (1—1) uzvaru pret Dienvidslaviju. Londonas prese atzīst, ka zviedri pēdējās 2 sacīkstēs spēlējuši tikpat labi kā angļu profesionālie kausa sacensībās. Trešo vietu ieguva dāņi, pieveicot Lielbritanijas amatierus 5—3. Lauka hokejā jau trešajās olimpiskajās spēlēs pēc kārtas uzvarēja Indija, 2. Anglija, 3. Holande, 4. Pakistana. Fināla sacīkste: Indija—Anglija 4—0. Holande ar Pakistanu spēlēja 1—1 neizšķirti, bet atkārtojumā holandieši uzvarēja 4—1. Kopš 1928. gada zobenu cīņās neuzvarētie Ungārijas paukotāji triumfēja arī šoreiz; 2. Italija, 3. ASV. Individuāli 1. v. ieguva Gerevičs (Ung.).

Drāmatiski risinājās sacensības ritenbraukšanas maratonā — 200 km šosejas braucienā. Sacentās 30 valstu 100 amatieŗi. Vindzoras parkā vienu un to pašu ceļu sportisti mēroja 17 reizes. Daudzi sacensoņi grūto ceļu nebeidza. Uzvarēja J. Bejārs (Franc.) 5:18:12,6 st.; 2. G. Vortings (Hol.), kas nonāca pie mērķa tikai 3,6 sek. vēlāk par uzvarētāju, bet bronzas medaļas ieguvējs L. Vutērs (Beļģ.) sasniedza tādu pašu laiku kā holandietis, paliekot pāris centimetru aiz tā! Smailīšu sacensībās labi sekmējās skandināviešiem. 10 km braucienā vieniniekiem uzvarēja Gerts Fredriksons (Zv.), bet 2. v. izcīnītājs soms K. Viress aiz mērķa sabruka un viņa laiviņa apgāzās. Savu konkurentu pirmais glābt steidzās dānis Detlevsens (4. v.), izvelkot somu no ūdens.

Skatītāji visskaļāk „piedalījās" olimpiskajā boksa turnīrā, kur 2 zelta medaļas izcīnīja Argentīna (mušas un smagā sv.), Dienvidafrika (vieglā un pussmagā sv.) un Ungārija (gaiļa un vidējā sv.), bet pa vienai Italija (spalvas sv.) un Čechoslovakija (pusvidējā sv.). Viens no izcilākajiem cīnītājiem olimpiskajā ringā bija zelta medaļas ieguvējs spalvas svarā italis E. Formenti. Kad viņa uzvaru godināja ar Italijas himnu, jūsmīgi gavilēja visa itāļu kolonija un sauca: „Italia, Italia!"

Ārpus olimpiskajām sacensībām vieglatlētikā spēkojās ASV un Lielbritanijas imperijas reprezentanti. No 14 disciplinām amerikāņi uzvarēja 11.

— Kāpēc somi atpalikuši garo distanču skrējienos? Somijas sporta institūta skolotājs L. Vepsalainems saka: „Mēs esam noguruši no diviem aizvadītajiem kaŗiem. Līdz 1952. g. olimpiskajām spēlēm Helsinkos atkal viss būs kārtībā."

— Olimpiskās zelta medaļas ieguvēju diska mešanā itali Adolfo Konsolīni 1937. g. „atrada" treneris Bovi. Adolfo ir zemnieka zēns un vajadzēja daudz pūļu, lai viņa vecākus pierunātu atļaut dēlam „sporta trakulības". Sākumā viņš meta disku 34 m, bet jau tajā pašā gadā ar 44,77 m kļuva Italijas meistars un nule Londonā ar jaunu olimpisko rekordu (52,78 m) ieguva zelta medaļu.

Vasarnīca par uzvaru maratonā

HOLANDIEŠI JŪSMĪGI SAGAIDA „ZELTA FANIJU"

Visa Argentīna jūsmo par Delo Kaprora uzvaru olimpiskajā maratona skrējienā. Argentīniešu valsts prezidenta dzīvesbiedre Eva Perone paziņojusi, ka viņa Kaproram dāvina pilnīgi jaunierīkotu vasarnīcu. Sportista dzimtajā vietā Rosarjā notiek plaši priekšdarbi uzvarētāja svinīgai sagaidīšanai pēc atgriešanās no Eiropas.

Milzīgas ļaužu masas Amsterdamas galvenajā stacijā mājās sagaidīja Faniju Blankeri-Koenu, četru zelta medaļu ieguvēju Londonas olimpiskajās spēlēs. Četri zirgi greznos ratos ziediem apbērto sportisti aizvizināja uz rātsnamu, kur „zelta Faniju" visas Holandes imperijas vārdā apsveica Amsterdamas lielvecākais Arnolds Dellijs. Sportiste saņēma daudz lielisku balvu.

Latviešu ledushokejistus aicina uz Franciju

Latviešu basketbola treneris V. Baumanis paziņojis, ka mūsu ledushokejisti rudenī aicināti spēlēt Francijā, lai tur sacenstos ar franču izcilākajām vienībām. E. Koneckis, K. Veide un A. Ansons pagājušā sezonā [illegible] HC Augsburg sastāvā, bet ar [illegible] [illegible] noteikumiem tie saistīti EV Krefeld vienībai. Vācieši mūsu sportistiem sagādājuši arī darbu.

LEĻĻU VALDĪBAS PORTRETI

BIJ. SABIEDRISKO LIETU MINISTRA ALFREDA BĒRZIŅA ATMIŅAS PAR LATVIJAS BOĻŠEVIZĀCIJU „POSTA GADI"

*

Pēc Latvijas okupācijas padomju speciāldiriģents Višinskis vispirms rūpējās par komūnistu leļļu valdības nodibināšanu. Tā ir tā sauktā Kirchenšteina valdība, kas jau pārņēmusi resorus un sākusi rīkoties. Sekojošā rakstā A. Bērziņš raksturo šis valdības dižvīrus.

*

VIII

No Kirchenšteina „valdības", likās, seglos vislabāk jutās iekšlietu ministrs Vilis Lācis. Bet taisni Lāča amata pārņemšana iezīmējās ar pirmo jaunā režīma upuri. Kamēr Veidnieks ministriju nodeva Lācim, savā dienesta kabinetā 20. jūnijā plkst. 10 no rīta ar šāvienu galvā dzīvi beidza robežapsardzības priekšnieks, Lāčplēša II šķiras kaŗa ordeņa kavalieris, ģenerālis Bolšteins. Viņš atstāja 3 vēstules — mātei, darba biedriem un priekšniecībai. Pēdējā vēstulē ģenerālis rakstīja, ka viņš cīnījies par Latvijas neatkarību un darbojies tās jaunuzbūvē. Negribēdams pieredzēt Latvijas neatkarības bojā eju, viņš labprātīgi šķiŗoties no dzīves.

Bolšteina pašnāvība radīja apjukumu Padomju sūtniecībā un Kirchenšteina „valdībā". Ko darīt? Noslēpt šo gadījumu, vai paziņot atklātībai? Plānos tas nebija paredzēts. Beidzot pēc 2 dienām, kad pār pašnāvību jau runāja malu malās, laikrakstos parādījās maza ziņa, it kā ģenerālis pēkšņi miris ar sirdstrieku.

Par Vili Lāci bija zināms, ka jaunībā viņš bijis komūnistu partijā. Arī tajā laikā, kad viņa pirmie literārie darbi parādījās „Sociāldemokrātā", viņš vēl bijis komūnistu partijas biedrs. Vēlāk, sākot producēties „Jaunākās Ziņās", viņš no komūnistiem aizgājis. Vismaz uzraudzības iestādēm nebija ziņu, ka Lācis būtu piedalījies kādās komūnistu sanāksmēs, vai maksājis partijas vai MOPRA kasē kādas naudas summas. Viņa prāvie ienākumi atļāva tam ērtu dzīvi, ko Lācis arī pilnam izbaudīja. Viņa tuvākie paziņas domāja, ka Lācis savu jaunības dienu „slimību" esot izslimojis. Un tiešām Lāča izturēšanās neliecināja par kādām komūnistiskām tendencēm. Tikai viņa plānās, cieši sakniebtās lūpas un pelēko acu nepatikamais aukstums radīja iespaidu, ka šis cilvēks sevī perina kaut ko ļaunu. Lai gūtu pārliecību par Lāča uzskatiem, uzaicināju viņu uzrakstīt pretkomūnistisku lugu. Tematu izraudzīja Lācis pats. Luga saucās „Tālais ceļš" un to izrādīja Dailes teātris. Komūnistus Lācis lugā bija tēlojis tumšās krāsās, kā cilvēkus bez morāles un sirdsapziņas. Komisāru Priednieku, ko tēloja Kārlis Veics, Lācis bija apveltījis tik ļaunām īpašībām, ka pat „Brīvās Zemes" kritiķim tas likās pārspīlēti.

1939. gada rudenī, pēc padomju bāzu ierīkošanas, saņēmu ziņas, ka Lācis atkal atjaunojis pārtrauktos sakarus ar MOPR'u. „Kaijas" apgāds izdeva Lāča jaunības romānu, kurā bija asi uzbrukumi armijas virsniekiem. Grāmatu aizturēja. Šis gadījums saveda mani ar Lāci pēdējo reizi kopā.

„Mums ir pavisam droši pierādījumi, ka jūs uzturat sakarus ar komūnistu partiju. Ko varat paskaidrot?" es viņam prasīju.

Lācis manāmi apjuka un nosarka. Beidzot viņš atzinās, ka ar komūnistu partiju viņam sakaru neesot, bet viņš gan esot dažus desmit latus ziedojis MOPRA'i. Arī par aizliegto grāmatu Lācis taisnojās, ka neesot manuskriptu pats pārlasījis, bet tas tad labprāt izdārīt svītrojumus un labojumus.

Šī saruna notika 1940. gada aprīlī. Pretēji Lācim, kurš Padomju sūtniecības rīkotajās „kultūras darbinieku" pieņemšanās bija reti redzams, Kirchenšteins tur jutās kā savs cilvēks. Ja uz viņa galdiņa pietrūka dzērienu, kaviāra vai citu labu lietu, Kirchenšteins pats gāja uz virtuvi pakaļ. Tomēr domāju, ka Kirchenšteins nekad nav bijis komūnistu partijā, bet visu mūžu nodarbojies ar sikbūtnēm, pats arī ir šāda ar mazvērtības kompleksu un godkārību pilna, ļauna sīkbūtne. Viņa kāre tēlot „augstu personu" to noveda tur, kur viņš šodien atrodas.

Daudz minējumu dzirdēts par Višinska sabiedrisko lietu ministru Pēteri Blau'u. Daži domā, ka viņš Maskavas varas vīru rokās nokļuvis kā „Jaunāko Ziņu" korespondents, piedalīdamies lielajā politiskajā prāvā Maskavā. Bet tas ir tikai minējums. — Ar Blau'u biju kopā 1919. — 1920. g. Latvijas kaŗaskolā vienā vadā. Tur viņš bija kluss, bez savas gribas, uzskatiem un pakļāvīgs rakstūrā spēcīgākiem. No 1927. gada līdz pat Latvijas okupācijai viņš bija 5. Rīgas aizsargu pulka sakaru bataljona rotas komandieris un aktīvi ir piedalījies arī 15. maija notikumos. Savā domāšanā viņš bija par primitīvu un uzņēmībā par gļēvu, lai gadiem ilgi būtu varējis noslēpt savu piederību komūnistu partijai.

1940. g. 19. jūnijā pēc tam, kad, kā Blaus pats teica, Kirchenšteins viņu pavēles kārtībā iecēlis par ministru, viņš atnāca pie manis un vairāk likās nobijies nekā laimīgs. Prasīja, kādas esot manas domas. Atbildēju, ja viņš amatu ir pieņēmis, tad latvieši to nolādēs. Teicu arī, ka pie visa tā gaidāmajos ļaunajos notikumos viņš varbūt spēs izdarīt arī kādam ko labu. Tā teikdams, domāju par aizsargiem. Arī ministriju pārņemot, Blaus, pretēji Vilim Lācim, jutās nedrošs un neveikls.

Dienu pēc ministrijas pārņemšanas sastapu Blau'u pilī. Es gāju pie valsts prezidenta, viņš uz sēdi pie Kirchenšteina. Izskatījās bāls un noguris un stāstīja, ka visu nakti esot no krievu valodas tulkojis runas, kuŗas teikšot Kirchenšteins, Dambītis un viņš pats. No krievu sūtniecības esot stingri piekodināts runās itin neko negrozīt. Tālab vajadzējis strādāt ļoti uzmanīgi, lai neiznāktu nepatikšanas.

„Bet tā taču ir neuzticības un necieņas parādīšana no sūtniecības puses jaunajai valdībai," es iebildu. Uz to Blaus paraustīja plecus un nevarīgi atbildēja:

„Notiek jau vēl ļaunākas lietas."

Pēc tam, kad varu pārņēma Višinska ielikteņi, vairums nacionālās valdības locekļu atstāja Rīgu. Munters ar visu ģimeni aizbrauca uz Siguldu. Tieslietu ministrs Apsītis pārcēlās uz lauku mājām Omuļu pagastā pie Valkas. Izglītības ministrs Auškāps uz savu kalna piegāzes mājiņu pie Cēsīm. Finanču ministrs Kaminskis ievietojās slimnīcā un tikai zemkopības ministrs Birznieks netika no Rīgas projām, jo viņam vajadzēja izpildīt amatu, kamēr padomju sūtniecības sekretārs un uzticiības vīrs Vietrovs Višinska uzdevumā sameklēs kādu, kam šis „gods" būtu pa prātam.

Palikdams Latvijā, biju cieši nolēmis, nekādā ziņā dzīvs nedoties rokā komūnistiem, bet briesmu brīdī meklēt patvērumu plašajos mežu novados, kuŗus diezgan labi pārzināju no agrākām medību gaitām. Zāļu sestdienā aizbraucu uz vienu tādu vietu, uz nomaļām mājām mežu ielokā. Kad vecajam saimniekam izteicu savu vajadzību, tas par negaidīto ciemiņu bija tā kā satrūcināts un, tieši neatbildēdams, jautāja savam dēlam:

„Bet mums jau nav tādu telpu, kur ministra kungu izmitināt."

Uz to dēls ne mirkli nevilcinādamies atbildēja:

„Tēt', te nedrīkst būt nekāda šaubīšanās: ministra kungam jāpaliek šeit!"

Tad arī tēvs vairs neko neiebilda un mēs ar dēlu — aizsargu, manu nelielo bagāžu novietojuši istabā, devāmies izraudzīt man meža slēptuvi, kur noglabāju arī līdzpaņemtos ieročus.

Dažas dienas netraucēti nodzīvoju meža klusumā. Bet 28. jūnija vēlā vakarā, kad biju jau istabā aizgājis pie miera, un arī citi mājinieki jau gulēja, mani iztraucēja neganta suņu riešana. Acumirklī biju kājās, sagērbies un gaidīju, kas notiks tālāk. Vai mana atrašanās vieta būtu jau atklāta?

Alfreds Bērziņš

*

Nākamajā numurā lasiet „VIETROVA PISTOLES STOBRA GALĀ"

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejas nonpareille iespiedrindas augstumu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi dodami adresējami: „Latvija" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

500 DEZERTIEŖU NO PADOMJU JOSLAS

Vācu prese ziņo, ka pēdējās dienās no Vitenberges apkārtnes padomju zonā dezertējuši 500 sarkanarmieši. Aleksandra laukuma un citās krievu sektora Berlīnes stacijās notiekot ļoti stingra dokumentu pārbaude, lai sagūstītu aizbēdzējus. Vācu civīliedzīvotāji no Vitenberges apgabala ziņo, ka aizvien biežāk notiekot padomju karavīru uzbrukumi, kas vēloties iegūt cilvīlapģērbus.

A.

Pēteris Ērmanis

Nometnes gadi

Lai nu saka! Ceturto drīz gadu
Sākšu dzīvot bēgļu nometnē.
Dienu naktī, nakti dienā vadu,
Klausos: pērkons parūc pamalē.

Bērni ieaug laikā klaidonīgā,
Citu dzīvi nespēj iedomāt.
Mazie lielākiem, klau, jautā: „Rīgā
Kādā nometnē jūs dzīvojāt?"

Maza meita man nesen vēl gaŗām
Aši tipu, tapu mēdza skriet.
Tagad — bizēm divām melnām, gaŗām
Slaika skuķe jau uz skolu iet.

Gatvē divi jaunie, viņš un viņa;
Redzēju tos rokās tveramies.
Māti jau, kas pērn bij līgaviņa,
Redzu bērnā maigi veŗamies.

Dažs no šejienes iet beigu gaitu;
Kaps pēc kapa vācu smiltīs rakts.
Bērns vai sirmais — Dievs vien viņus skaita;
Krustiņš melns un ziņa: kādam nakts.

Tālums aizviļ vingros, stipros, jaunos,
Latvju sirdis zemju zemēs pukst.
Daudzi šeit vēl — kaut vai laikos ļaunos —
Cerē, smejas, raud un kliedz un čukst.

Beidzamais no nometnes kad aizies
— Viss var būt, es viens no pēdējiem, —
Beigsies laikmets savāds priekā, raizēs,
Māņu māju laikmets izdzītiem.

Darbs — labākais liecinieks

Latviešu daiļamatniecības izstrādājumu salons Minchenē J. Mamantova vadībā pasācis teicamu darbu — rīkot latviešu daiļamatnieku ražojumu skates. Līdz šim salons tādas ar labām sekmēm jau sarīkojis Pazingā, Minchenē, Bad-Kisingenā un nupat beigusies skate Gīzenē, kur tā ar Daiļamatnieku savienības atbalstu notika 7132. un 405. latviešu darba rotu protektorātā, sevišķi skates sarīkošanu sekmējot 7132. rotai. Skates dekorātīvais iekārtojums bija mākslinieka V. Griķa darbs un skatē reprezentējās Kleinkecas, Augsburgas, Ansbachas, Silenbuchas, Felbachas, Eslingenas un Memingenas daiļamatnieki ar intarsijāsm un kokgriezumiem, metallplastikām, ādas izstrādājumiem, keramiku, kalumiem, audumiem un lellēm. Izstādītie darbi guva ne vien labas atsauksmes amerikāņu un vācu sabiedrībā, bet arī pārdoto darbu skaits ir augsts — ap 70 %.

Visas salona izstādes rīkotas ar saukli: „Mēs esam zaudējuši dzimteni, bet neesam zaudējuši darba prieku". Gīzenē izstādītie darbi un sauklī ietvertā doma tik dziļi aizkustinājusi armijas mācītāju N. T. Mortonu, ka tas ne vien atstājis cildinošu ierakstu skates viesu grāmatā, bet par saukļa temu sprediķojis arī dievkalpojumā.

6. septembrī salons paredzējis līdzīgu skati Bad-Nauheimā un strādā arī pie ceļojošas daiļamatniecības skates noorganizēšanas. No skates ienākumiem Gīzenē, salons zināmu daļu ziedojis 7132. latviešu darba rotas kultūrāliem mērķiem.

SLUDINĀJUMI

Iznācis un dabūjams

BALTIJAS VALSTU PASTMARKU KATALOGS

190 lpp., ar plašu ilustr., piecās valodās. Cena DM 3.—. Atkalpārdevējiem līdz 20 proc. atlaide. Pasūt. pieņem Baltijas filatelistu biedrība: (13b) Augsburg-Hochfeld. Post Office. (52)

Jūlija Lūša

VĀCISKI — LATVISKI — ANGLISKĀ VĀRDNĪCA

iznākusi autora apgādā Kemptenē: (13b) Kempten/Allgäu, Reichlinstr. 26. Vārdnīcai 492 lpp., cena brošējumā DM 6.—, iesējumā — DM 8,—. (53)

TAUTAS GARA MANTAS - TRIMDINIEKU BIBLIOTĒKAS LEPNUMS

Izmantojiet izdevību lēti iegādāt

SKAISTĀKĀS LATVIEŠU PASAKAS

I grāmata (oranžā krāsā) nupat iznākusi; II gr. (zilā krāsā) iznāks augusta beigās; III gr. (zaļā krāsā) iznāks sept. sākumā. Katra grāmata maksā DM 1,80, pa pastu piesūtot DM 2,—. Saturā: Zvēru pasakas, Brīnumu pasakas, Joku pasakas. Teicama lasāmviela bērniem un jaunatnei.

J. Kadiļa apgāds, (14a) Esslingen/Neckar, Stuttgarter Str. 27—2

PC IRO STARPTAUTISKĀ MEKLĒŠANAS APVIENĪBA AROLSENĀ MEKLĒ:

Jāni Labzaru, dz. 1912. 2. 6.; Minnu Lāci, dz. 1875. 6. 1. Rīgā, pēdējās ziņas no Bodenbachas; Mecislavu Labanovski, dz. 1906. 28. 12., p. z. no Karalaučiem; Richardu Labanovski, 4 g. v., p. z. no Karalaučiem; Česlavu Labanovski 3 g. v., p. z. no Karalaučiem; Arnoldu Lāci, dz. 1912., p. z. no Hanoveras; Arvīdu Pauli Lāci, dz. 1905., no Madonas apr.; Katarīnu Lāci, dz. 1917. 25. 10., p. z. no Meirānu pag.; Otomaru Lāci, dz. 1909. 26. 5., no Rīgas; Edgaru Laivu, dz. 1911. 28. 4., no Rīgas; Līnu Lasersonu, dz. 1894. 7. 6. Rīgā, p. z. no Drezdenes; Andreju Lasko, dz. 1911., p. z. no Rīgas; Edu Lastu 68 g. v., no Krustpils; Edvardu Lasimani 40 g. v.; Raimondu Leveru, dz. 1921., p. z. no Dzelzavas p.; Ivaru Līdumu, dz. 1942. 24. 9. Liepājā, p. z. no Polijas; Edvardu Liepu, dz. 1896. 1. 9., p. z. no Meklenburgas; Žani Liepu 55 g. v., p. z. no Tīringas; Aleksandru Ligeri, dz. 1901. 13. 1.; Lūciju Lindavu 37 g. v., p. z. no Perleburgas; Ludi Mežaku, dz. 1925. g., p. z. no Latvijas; Ellu Miķelsoni, dz. 1904. g., p. z. no Drezdenes; Pēteri Miliuzi, dz. 1917. g., p. z. no Stuthofas; Arturu Nagobadu, dz. 1905. g., p. z. no Stuthofas; Mārtiņu Neilandu, dz. 1908. g., p. z. no Stuthofas; Kārli Ozoliņu.

Anšlavs Eglītis

MALKASCIRTĒJA STĀSTS

(1. turpinājums)

Noledojušās stigas bija pagalam gludas un nu es redzēju, kādam nolūkam bija dota līdzi apkaltā boze. Ēzeļi slīdēja un bieži sāka šļūkt atpakaļ. Vajadzēja manīties veikli iecirst bozi atspaidam. Tad pelēcis apsēdās, pašņāca īsu brīdi un čāpoja tālāk. Kad bijām jau pašā augšā, man vīlās, nepaguvu mietu iecirst laikā un ēzelis nobrauca uz dibena un sāniem pa mirdzošo nogāzi dziļi lejā. Otrs, galvu piešķiebis un gaŗās ausis kustinādams, ziņkārīgi novēroja biedra slidināšanos. Bet ko nu? Vai patiesi jākāpj lejā viss milzīgais gabals ēzelim pakaļ? Nebūt. — Tikko sasniedzis apakšu, ēzelis piecēlās, nopurināja no izboztās un izplucinātās spalvas sniegu, metās tik ceļos un veicīgi nāca pats augšā bez mazākā pamudinājuma. Vēlāk es izpratu, kas par lietu: ēzelis tāpat kā cilvēks, nemīl strādāt viens pats. Arī ēzeļi ir vai nu vadoņi, vai uzticīgi sekotāji. Vienu pašu lopiņu pēc tāda kritiena nekāda vara pasaulē nepiespiestu rāpties kalnā otrreiz. Bet ja augšā gaidīja biedrs, tad doma nekāpt viņam nemaz neienāca prātā.

Taka uzvijās pašā kalna mugurā, šaura kā baznīcas jumta kore. Abās pusēs atvērās nejauki bezdibeņi un, vējam iesvilpjoties, mani soļi kļuva tik nedroši, ka bija jāpieturās pie ēzeļu groziem. Līdz ko mēs kā melni punkti parādījāmies uz mēnesnīcas apspīdētās kraujas, kad gaisu satricināja granātu kaucieni. Vairākas sprāga uz priekšējās nogāzes, apbirdinādamas mūs ar sniegu, citas pāršņāca pāri un sprāga dziļi ielejā. Kad pusdzīvs no pēkšņā nobīļa sasniedzu atkal aizsegu, tad noslīgu starp saviem ēzeļiem un ilgu laiku nespēju nomierināties. Katrs duniens man atkal sita kā pa dzīvu dzīslu. Pēc laiciņa pienāca Druvājs ar saviem lopiem, gluži nosvīdis un spēja izdvest tikai:

„Skrūvē nu vaļā!"

„Ko tad?" es brīnījos.

„Nu konjaku! Ne jau mikroskopu!"

Atskrūvējām kanistri un nodzērām labu malciņu. Galā nonākuši bijām tik jautri, ka izplētņu lēcēji brīnījās par mūsu drosmi. Citreiz, kad vedām konjaku, iestiprinājāmies jau laikus, pirms bīstamās vietas. Par laimi, kalna mugura bija tik šaura, ka granātas ne reizi neķēra pašu taku.

Tā mēs dzīvojām. Pa dienu gulējām un kopām ēzeļus, pa nakti kāpām ar tiem kalnā. Labie godavīri ēzeļi. Ja vien tiem atstās pārliecību, ka viņi paturējuši virsroku un visu dara pēc sava prāta, tad gluži tāpat kā cienīgie ģimeņu galvas, kuŗus nemanot vada gudras sievas, tie ir vispašaizliedzīgākie lopiņi pasaulē. Nekādas nastas nav tiem par smagām.

Gaŗā ciema ēkas angļi drīz vien visas sagrāva, bet mēs ierīkojāmies pagrabos. Patiesībā es nevēlējos nekā cita, kā bībeliskajā ēzeļa amatā sagaidīt kaŗam beigas.

Bet kādu dienu izplētņu lēcēji nokāpa no galotnēm un ierakās Lombardijas līdzenumā. Es paliku vecajā apgādnieku amatā, tikai ēzelīšu vietā manā zināšanā nodeva divus zirgus ar ratiem. Mani atšķīra arī no draugiem latviešiem. Sevišķi man pietrūka Druvāja, kas allaž mācēja uzpurināt visiem dūšu. Ar zirgiem bija daudz darba, ar ratiem vēl vairāk — tie mūžīgi lūza, aizjūgi maitājās, tā kā augas dienas nopūlēdamies, es ar skumjām atcerējos jaukos ēzeļu laikus.

Līdzenumā fronte neturējās, bet sāka diezgan strauji virzīties uz ziemeļiem. Vācu armijā viss jau bija krietni pajucis, tā kā es varēju sava pulka vezumnieku rindā nemanot palikt beidzamais un pēdīgi braukt gluži viens pats, cerībā, ka mani panāks un sagūstīs angļi. Par visu vairāk es nevēlējos atgriezties pāri Alpiem Vāczemē un tur „vārīties savā sulā". Tomēr izplētņu lēcēju arjergardi arvien vēl nikni cīnījās un pēc tam, kad pie angļiem pārbēga kāda lietuviešu grupa, ļoti uzmanīja un šāva nost katru aizdomīgo. Tāpēc pagaidām nesteigdamies braucu vien uz ziemeļiem.

Sākumā vedu municiju, kas bija smaga un zirgus stipri nopūlēja. Šaubīdamies, vai granātas vairs kādam vajadzīgas, izkrāvu tās glītā kaudzītē ceļa malā un braucu tālāk tukšā. Kā jau allaž armijām atkāpjoties, visur mētājās labas un derīgas mantas — tērpi, teltis, pārtika. Es salasīju, labāk to, jo mazs padoms nekad nekait.

Bet drīz vien man uzbruka zemlidotāji un vienu zirgu nošāva. Ar skumjām izkrāvu grāvmalī pusi no savāktajām mantām un braucu tālāk vienjūgā.

Jau otrā dienā ceļš nelaimīgi iegriezās pāri atklātam pauguram. Tūdaļ tuvumā noblīkšķēja šāviņš un es sajutu, ka viss zem manis jūk un šķīst. Es smagi nogāzos un paliku guļam ratu drupās, kamēr zirgs ar dīsteli aizaulēkšoja prom. Iebēdzis grāvī, ar gaŗu koka ķepeli kacēju pie sevis vērtīgākās mantas, un iesaiņojis tās mugursomā, steidzos pakaļ kumeļam, ko sagūstīt ar smago nastu mugurā nenācās viegli. Kad beidzot tas izdevās, gaŗus ceļa posmus soļoju pa ceļa grāvi, vezdams ar mugursomu apkrauto zirgu gaŗā pavadā pa ceļu. Tikai pēc gaŗiem kilometriem ceļš iegriezās aizsegā, un es varēju turpināt atkāpšanos jāšus. Tikai zirga mugurā pamanīju, ka granātas šķempele man norāvusi īkšķim nagu un, kā redzat, tas tagad man aug neglīti grubuļains un līks.

Apvidus likās diezgan apdzīvots, bet visi ļaudis noslēpušies. Itaļu zemnieku mājās man ļoti jocīgas likās lielās, pamatīgi mūrētās maizes krāsnis, kas stāvēja pagalmos, vai pat labu gabaliņu no mājas. Dažu labu reizi es pieturēju zirgu un novēroju šīs jocīgās ceptuves. Dzirdēdams frontes trokšņus jau pavisam tuvu, es pārliku, vai neielīst kādā no krāsnīm, kur tad gluži mierīgi varētu nogaidīt valdības maiņu. Bet tad atkal iedomājos, cik apkaunojoši izskatītos, ja angļi mani sagūstītu, izvelkot no krāsns, un es jāju vien tālāk.

Pēc kāda laika sasniedzu Po upi, kas tobrīd bija palos un izskatījās briesmīgi strauja un grūti pārvarama. Tilti bija saspridzināti, nekur nemanīja ne laivas, ne pārceltuves. Arī kaŗavīrus neredzēja, jo visi jau sen bija atkāpušies pāri upei.

Kamēr es sēdēju savā kaujas zirga mugurā, vērodams straumi kā dienās Cezars Rubikonu, pienāca kāds italis un zemu klanīdamies sniedza man lielu žūksni naudas. Es jautāju labajam vīram, kāpēc viņš mani apdāvina? Pēc ilgākas sarunas, jo nedz es pratu italiski, nedz viņš kādu no man pazīstamām valodām, izlobīju, ka viņam sacīts, ka pēdējais vācietis atkāpdamies nodedzināšot visas mājas, un vēlējās atpirkties. Nauda, saprotams, man varēja labi noderēt, bet kā nebiju domājis dedzināt itaļa māju, tad nevarēju atrast pieklājīga iemesla dāvanu pieņemt. Beidzot nolēmu, ka nebūtu lietderīgi mēģināt šķērsot mežonīgi putojošo Po, bet izbeidzot atkāpšanos jau šinī krastā, zirgs man vairs nav vajadzīgs. Tā, abpusēji apmierināti, vienojamies, ka es paturēšu naudu, bet italis zirgu.

Griezās jau pret vakaru, laiks bija silts, italis, pārliecinājies par manu miermīlību, aicināja palikt pie viņa pa nakti un ieveda kūtī. Šaurajā ejā starp stiliņiem sēdēja sievas un adīja, vīri dzēra savu mecco vino mecco akva, spēlēja kārtis un pie kājām viņiem rotaļājās bērni. Italijā ir maz kurināmā un ziemu zemnieki dzīvo kūtīs.

Es biju stipri noguris, nojozu uzkabi un tīksmi atlaidos pie galda. Izbeidzis savas kaŗagaitas, domāju par Druvāju. Viņa daļa atkāpās gandrīz reizē ar manējo. Vāciem līdzi mans draugs, saprotams, nesekoja. Viņam vajadzēta būt kaut kur tepat tuvumā. Liekās, varēja droši derēt, ka arī viņš nebūs uzņēmies pūles šķērsot straujo Po. — Jā, viņš nu būtu īstais vīrs, ar ko aprunāties, ko darīt tālāk.

Maza, nosmulēta meitene man atnesa vīnu un sieru. Miera pilna gaisotne mani apņēma. Bet tikko biju nogaumējis mazu malku pasūrā kenati, ārā atskanēja šāvieni un kliegšana.

(Turpinājums sekos)

Chronika

Baltijas universitātes fizikas prof. R. Siksna un elektrotechnikas doc. R. Šalka pieņemti par mācības spēkiem Upsalas universitātē. Abi jau ieradušies Upsalā un stājušies darbā.

Latviešu vēsturnieku pirmās trimdas konferences referātus izdevusi Latviešu humānitāro zinātņu asociācija (J. Šina apgāds Lībekā).

Jāņa Ezeriņa noveles Viesības Kalnāres pilī izdevis apgāds Gauja.

A. Saulieša stāstu Aiz sniega un turnsas ar E. Brencēna ilustrācijām izdevis Skalbes tautskolas un ģimnazijas skolēnu kooperātīvs Fišbachā.

ĒRNAS GEISTAUTES ZĪMĒJUMS

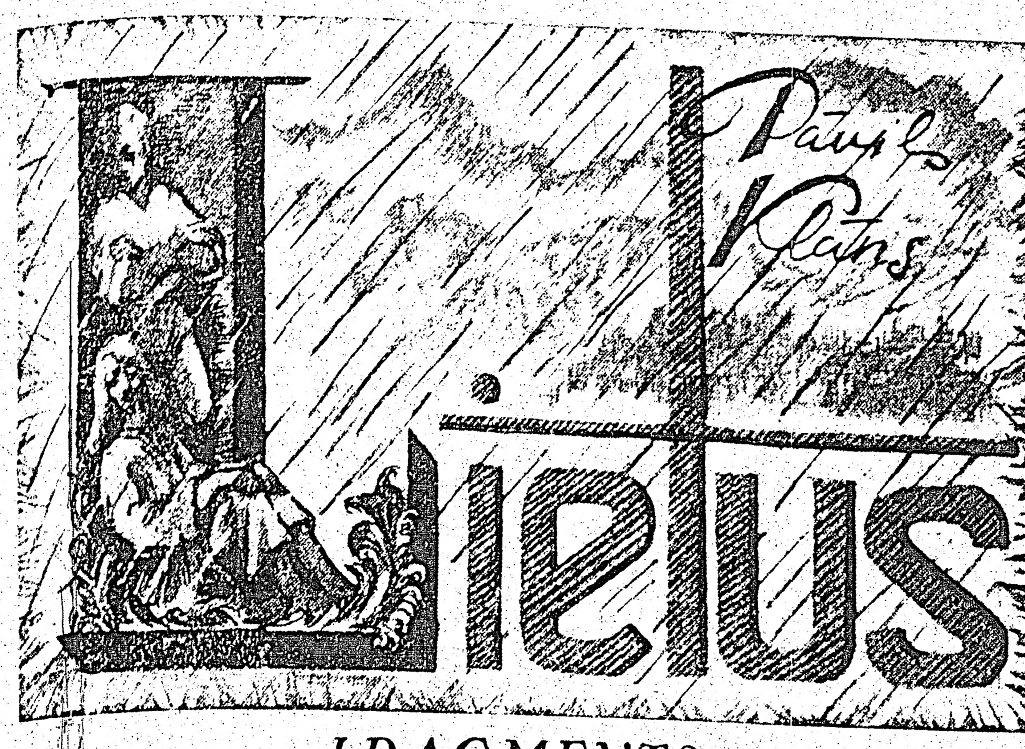

FRAGMENTS

„Cik tālu vēl līdz ezeram?" jautāja Matiss.

Zemnieks neatbildēja. Viņš apturēja zirgu, pagriezās pret gājējiem un nopētīja tos no galvas līdz kājām.

„Cik vēl līdz ezeram?" pārjautāja Justīne.

„Ak tā . . ." vecis saslēja galvu, „jūs gribat uz ezeru, tā, tā . . ."

Matiss palūkojās rokas pulkstenī, pēc tam vēlreiz vecajā zemniekā.

„Savu stundu krietni ko kājot," braucējs pēc brīža piebilda. Un tad uzreiz, priecīgi iesmiedamies, sacīja: „Bet sausā tur jūs vairs nenokļūsit."

Viņš norādīja uz mākoņiem, kas gāzās virs ielejas. „Dabūsit to jaunkundzi nest uz rokām."

Viņš draudzīgi pamāja, un zirgs turpināja solot.

„Tu gan negribētu salīt?" jautāja Matiss.

„Man patīk lietus," Justīne pār plecu atsaucās. „Tie bija zelta vārdi, ko tas vecais teica. Iesim."

Viņi sāka solot. Justīne lika kājas [illegible], it kā nestu savu augumu [illegible] uz pirkstgaliem, un lietus [illegible] čaukstēja viņai ap ceļgalām. Viņa ne reizes neuzlūkoja Matisu, bet sarunādamās vērās visu laiku uz priekšu, šad tad ar roku atbīdīdama matus no pieres. Pat smiedamās viņa nepagriezās pret Matisu, un tas bija tā, it kā viņa kavētu sev laiku ar kādu, kas nevisai pa prātam.

„Kādi zelta vārdi?" pēkšņi jautāja Matiss, no sāniem uzlūkodams viņas matus, aiz kuriem vajadzēja būt sejai. „Par to lietu?"

„Nē. Es gribu redzēt, kā tu mani nesīsi."

„Lai Dievs dod, ka man tas ne būtu jādara," Matiss paskatījās mākoņos. „Tu taču gribēji pastaigāties."

Ceļš nogriezās pa kreisi, iegrimdams starp izrakta kalna stāvajām kraujām un strauji veda lejup, jaunā līkumā nozuzdams aiz sarkanā māla nogāzes.

„Šeit es gribētu celt sev māju," sacīja Matiss gaisā tāpat kā Justīne. Taču viņa balsī nebija zobgalības.

Skatam atvērās visa priekšalpu ieleja, aizvilkusies ar zemiem mākoņiem, kas blāvas, nezin' no kurienes nākošas gaismas apspīdēti, gulēja pār sīko ciemu sarkanajiem jumtiem un smagi, zili melni akmeņi. Bet pāri, viņā pusē, stingā mierā cēlās virsotnes, blāvi sidrabainas un violetas, izgaisdamas pienainā dūmakā.

„Kā tas iespējams?" nepagriezdamās jautāja Justīne. „Bērnībā man likās, ka mākoņi ir debesīs, debesis ir augstas. Bet redzi — cik tur slāņu. Migla, mākoņi, dūmaka, atkal mākoņi."

„Tie nav visi," piebilda Matiss, „viens ir taisni mums virs galvas."

Sāka līt.

„Vai tu redzi ezeru?"

„Nē."

„Tam jābūt tur pa labi starp egļu puduriem un šķūni."

„Mēs vairs netiksim."

„Nē."

„Bet tev patīk lietus."

„Jā."

Neko nebēdādami, viņi gāja tālāk. Ceļš kļuva arvien grumbuļaināks un slidenāks. Matiss redzēja, kā pamazām viņas matos sakrita lietus piles, saira sīkās pērlēs un ritēja viņai pār pieri un vaigiem. Viņas mētelis čaukstēja un kļuva spožs no slapjuma, un izskatījās tik auksts, ka negribējās piedurt tam roku. Bet tas bija jādara, Justīne bieži paslīdēja.

„Ko mēs darīsim?" viņa paraudzījās uz savām kājām.

„Iesim. Vismaz līdz šķūnim. — nekad nevar zināt, cik ilgi tas vilksies."

Kaut kur augšā pa labi atvērās kāds mākonis un spožs, žilbinošs saules stars nokrita viņu priekšā uz olainā ceļa. Akmeņi spīdēja baltajā gaismā un sīkās urgas zibēdamas skrēja lejā, tumši guldzēdamas neredzamās alās, čurkstēdamas un čalodamas grāvju dziļumos un beidzot satecēdamas lielā peļķē ceļa galā, zem kuras saltā līmeņa slīka koši zaļa pļava.

„Tagad tev mani jāpanes," teica Justīne. „Manas kurpes drīz būs pavisam beigtas."

Matiss noliecās un nopūzdamies paņēma viņu rokās.

„Vai tev ir smagi?" jautāja Justīne, viņam ap kaklu apķērusies.

„Nē, — bet vienam tomēr vieglāk."

„Un tādēļ tu nopūties?"

„Nē. Bet tā notiek visās grāmatās. Tagad man vajadzētu tevi vēl tikai noskūpstīt."

Justīne pirmoreiz tik tuvu ieskatījās viņa sejā. Tā bija ļoti vīrišķīga un ļoti jauna, jauna ar visiem viņa divdesmit sešiem gadiem. Acis piemiedzis, viņš it kā aizvainots lūkojās uz priekšu, dažreiz klupdams un tikko spēdams noturēties kājās.

„Tad laid mani zemē," Justīnes balss iedrebējās. „Manas kurpes nudien ir tikpat kā pagalam. Es taču to nedarīju tīšām."

„Nemuldi," teica Matiss.

Gluži izmirkuši viņi sasniedza šķūni. Tā izrādījās maza pūnīte, mājīga un, pļavu siltā gaisa pievilkusies, remdena kā vakar kurināta krāsns.

„Oh," sacīja Justīne, acis dīvaini nolaidusi. Viņa nostājās uz sliekšņa, novilka mēteli un purināja to, un klons ap viņu nopilēja raibs. Viņas mati bija gluži slapji, cieši galvai piekļaudamies, tie gluži bez sprogām, piloši un pelēki apņēma viņas seju un vērta to pēkšņi citādāku, nopietnāku, pat gaišāku, un Matiss viņu uzlūkoja ilgi un pētīdams.

„Esmu pavisam slapja," viņa teica.

„Tagad mēs esam vienādi," Matiss piebilda.

„Kā — vienādi?"

„Daba visu izlīdzina. Savā čaukstošajā mētelī un ar savām sprogām tu esi vienkārši augstprātīga. Bet tas nu pagājis, es redzu, ka esi cilvēks."

Viņa iesmējās. Bet pēkšņi viņas acis apdzisa.

„Tā tad tomēr cilvēks," viņa atkārtoja, mēģinādama no jauna pasmaidīt.

„Un ja nu mūs te kāds pārsteidz?" viņa pēkšņā nemierā ievaicājās.

„Mēs neko aizliegtu nedarām," Matiss atsēdās uz sliekšņa, „samaksāsim īri."

„Ak, tā," viņa pamāja.

Viņa atsēdās Matisam blakus. Nu varēja redzēt ezeru. Balts kā miglas palts, nemaz ūdenī neatgādinādams, tas slēpās aiz lietus vienmērīgās ritēšanas. Ne platumu, ne garumu nevarēja nojaust, tas gulēja bez veida, tikai uzminams kaut kur starp pļavām un zemu nonākušām debesīm, un aiz viņa tālumā blīvi un smagi zvīlnija kalni, tagad satumsuši drūmā zilumā.

„Vai tu gribētu peldēties?"

„Jā, tādā laikā ir jauki būt ūdenī."

Matiss noskurinājās. „Tu esi ūdens žurka," viņš teica.

Justīne pa paradumam atvilka salijušos matus no pieres. Matiss uzlūkoja viņu. Tik tiešā tuvumā viņas profils pret ielejas dūmakām vidēja gandrīz bāls un tik skaidrs, līdz pēdējai līnijai redzams, it kā būtu zīmēts.

„Pastāsti kaut ko," viņa sacīja un Matisam likās, ka viņa grib novērst uzmanību no sevis. Viņš palūkojās uz egļu puduri. Tumši zaļš un svaigs, tas birdināja ātras un smagas lietus lāses no skujām. Zem zariem ar savjem strupajiem galiem baltoja tikko cirstu stumbru blīvais krāvums.

„Vai tu tiešām celtu māju?"

„Tur?"

„Jā."

„Es nezinu, vai tieši tur. Un vai vispār šeit. Bet celt es gribētu labprāt."

Justīne pievilka ceļgalus, apkampa rokām un atbalstīja tanīs galvu.

„Mēs esam bezdelīgas," viņš sacīja bez kādas īpašas izteiksmes.

„Vai esi redzējusi, kā bezdelīgas sēd uz telefona vadiem? Cik ilgi sēdēsi?"

Viņš paņēma zobos sausu zāļu stiebru.

„Ielejā ļaudis sen jau pļauj," viņš turpināja. „Vai tu esi bijusi laukā, kad pļauj labību? Mašīna tarkšķ visu dienu, mājās nealiek neviens cilvēks, saule spiež un dzen pēdējo sulu no kauliem. Kāju stilbi sabadīti, rokas asiņainas no kūlīšu siešanas. Kad vakarā ej mājup, rugāji sausi skan zem soļiem."

„Jā," teica Justīne par zīmi, ka klausās.

„Vienu māju es reiz jau sāku celt," Matiss viņu nemaz nedzirdēja, „uz paša Lielupes krasta — upe bija tur, kā tas ezers, māja te, kā tas šķūnis, tikai daudz tuvāk. Bija jau zem jumta. Un tad, iedomājies — plata terase uz to pusi, kur ūdens, priekšā zaļa pļava; no rītiem, kad spīdēja saule, žilba acis no rasas un straumes vizuļošanas, bet gaisma staigāja pa lauku, pa koku galiem, pa dārzu un rotājās jaunās celtnes baltajās sastatnēs. Iedomājies, kad tāda ēka ir nobeigta — ar lieliem logiem, stiprām durvīm, svaigi krāsotām kāpnēm, tikko apmestām sienām . . . Tam visam jāizžūst līdz rudenim. Un tad uz oktobri tu vienu dienu ienāc ar klēpi malkas, un es salieku to krāsnī, un mēs pirmoreiz redzam uguni jaunajā mājā. Nu, ko vēl? Tad var likt pudeli galdā, ārā līst kā tagad, bet iekšā sprēgā malka, mums ir labi un silti un — tu tikai nedomā, ka es tevi bildinu," viņš pēkšņi pārtrauca.

„Ko tu teici?"

„Tas izklausījās pēc bildinājuma," Matiss pavērās mākoņos.

Justīne nezināja, ko sacīt. Viņa atlaidās uz rokām.

„Un tālāk?" pēc ilga brīža viņa jautāja.

„Līst," sacīja Matiss pavisam citā balsī. „Vai tev nav vēsi?"

Sāka krēslot. Visas gaismas un visas krāsas apdzisa. Lietus piestāja, pāriedams klusā, vienmuļā šalkšanā, kas, likās, ne mūžam vairs nerimsies. Ieleja vairs nebija saskatāma, virsotņu grēdas gulēja kā tumša, tāla siena.

„Cikos tu gribēji būt mājās?" Matiss kā pirmīt palūkojās pulkstenī. „Mums ir savas trīs stundas ko iet — tādā laikā."

„Mani neviens negaida," Justīne sacīja tik klusi, ka Matiss nesadzirdēja. Lietus viegli grabināja šķūnīša jumtu. Sīkas, vieglas, siltas lāles krita no vakara debesīm, noritēja pār dēlīšu jumtu un klusi čalodamas aizurdza zālē pa viņām vien zināmiem ceļiem.

Justīne nodrebēja.

„Tev ir vēsi," sacīja Matiss. „Tik pēkšņi? Un tu vēl nupat gribēji peldēties."

„Man salst, Matiss," Justīne vienkārši atteica, „kopš gadiem."

„Kādēļ tu neteici — nekad agrāk?"

Viņš aplika viņai roku ap pleciem.

„Tāds lietus varēja uznākt jau sen," viņš vēl piebilda, „pirms gadiem."

„Jā," sacīja Justīne tumšā, dobjā krūšu balsī.

Viņi sēdēja, lūkodamies lietū, krēslā blāvi, tikko saredzami viens otram blakus vidēdami. Beidzot tumsa un siena siltums tos apņēma pavisam.

Tā viņi izteicās par presi un žurnālistiem

Avīzes — ar kādu godbijības sajūtu es rakstu šo vārdu

Augusts f. Šlecers

Manās acīs žurnālistika ir liela nacionāla saindēšana.

Fr. Hebels

Ja man būtu jāizšķiras, vai mums vajadzētu valdību bez laikrakstiem, vai laikrakstus bez valdības, tad es ne mirkli nevilcinātos dot priekšroku pēdējam.

ASV bij. prezidents Tomass Džefersons

Ja es būtu tēvs, un man būtu meita, ko paved, par viņu es vēl negribētu izmist, jo cerētu uz viņas atgriešanos. Bet ja man būtu dēls, kas kļūtu žurnālists un piecus gadus tāds paliktu, — jā, par viņu es uzdotu visas cerības.

Kīrkegārds

Prese var nodarīt lielāku postu kā pulveris un svins.

T. G. Hipels

Es liku iesiet pagājušā gada avīzes. Ir apbrīnojami, kas tā par lektīru: 50 proc. veltīgu cerību, 47 proc. nepareizu pareģojumu un tikai trīs simtdaļas patiesības.

Kr. Lichtenbergs

Saka, ka muchamedānis, kur vien viņš atrod strēmelīti aprakstīta papīra, ar godbijību to uzglabā, jo tas varētu būt izvilkums no korāna. Līdzīgi es iedomājos, ka apzinīgs žurnālists pūlas aprakstīt katru gabaliņu papīra, kas pelna ikviena cieņu, kurš tos lasa.

Tomass Masariks

Politiskais žurnālisms nav nekāda dzīvības apdrošināšana, un tikai risks tam dod vislabāko dzenuli.

K. f. Osieckis

Šie kungi avīžu rakstītāji — vienīgie, kurus pieņem darbā bez kāda pārbaudījuma izturēšanas — dzīvo no mūsu bailēm pret viņiem.

Richards Vāgners

No bērna mutes

Kādam Londonas ārpilsētas Koknejas zēnam svētdienas skolas skolotājs jautā, kas radījis viņu un visu pasauli. Zēns, uzticīgi iemācītajam tekstam, atbild: „Dievs."

Tālāk skolotājs jautā: „Un pie kā tu grieztos, ja būtu lielās briesmās?"

„Pie Dika Bertona!" seko strauja atbilde. „Tas ir pats stiprākais klasē."

* * *

Mazā Ilzīte draud mātei: „Ja tu tūdaļ man nedosi konfekti, māmiņ, vilcienā braucot, es tevi skaļi saukšu par vecmāmiņu."

LATVIJA ATPŪTAI

LATVIAN NEWSPAPER

Balsu mūzeis

Kādā nomaļā Parīzes stūrī vecā ēkā atrodas vienreizēja krātuve — slavenu balsu mūzejs. Šo mūzeju 1911. g. nodibināja francūzis Bruno un uzglabāja tur visas balsis, kas kopš 1878. g. cilvēci ir interesējušas, aplaimojušas vai šausmīnājušas. Tajā pašā ēkā atrodas arī nacionālā fonotēka, kurā kopš 1925. g. katram skaņu plašu ražotājam obligāti jānodod divi katras plates eksemplāri.

Mūzeja telpās redzami visi tie vecmodīgie aparāti, kas kādreiz kalpoja skaņu uzņemšanai un atskaņošanai. Bez tam uz galdiem sarindotas spēlētājas kārbas, gramofona priekšteči. Pie sienām, stikla vitrīnās izstādīti mīkstā vaska ruļļi, kas ir tagadējo skaņu plašu senči. No vitrīnas uz vitrīnu šeit viegli var sekot skaņu uzņemšanas un atskaņošanas tapšanai un attīstībai līdz tagadējai pilnībai.

Interesanti ir dziesmu un veco tautas deju sakopojumi, sen izskanējušās lielo dziedoņu, dzejnieku un valstsvīru balsis, kuru vārdi saglabājuši vēsturisku nozīmi. Balsu mūzejā var dzirdēt Indijas kāzu dziesmas, Šaļapina, Karuzo vai Zāras Bernhardes lieliskās operu ārijas un ielu dziedoņu skumjās melodijas. Ļeņina 1920. g. teiktā runa „Valdības stāvoklis un mērķi" ir uzglabāta tāpat kā Hitlera vārdi, varu pārņemot, vai Dreifusa aizstāvēšanās, kad viņš tiesas priekšā cīnījās par tiesībām, brīvību un dzīvību.

Lai cik mazs un neievērojams mūzejs izskatās, tā mūros tomēr slēpjas daudz zinātniski vērtīgā un ievērojamā, tajā uzglabātajās balsīs atdzīvojas vēsture un slaveni cilvēki, kurus jau sen paņēmis kaps. Un jo vairāk steidzīgais laiks iespiežas starp „kādreiz" un „tagad", jo vairāk pieaug balsu mūzeja vērtība.

Amerikāniski

Grezns limuzīns pietur Luvras priekšā Parīzē. Izkāpj lepni ģērbies pāris. Ātri pārlaidis acis celtnei un apkārtnei, vīrs saka: „Olrait, mīlulīt, apskati tu to no ārpuses, es aplūkošu no iekšpuses, un pusstundā mēs būsim galā!"

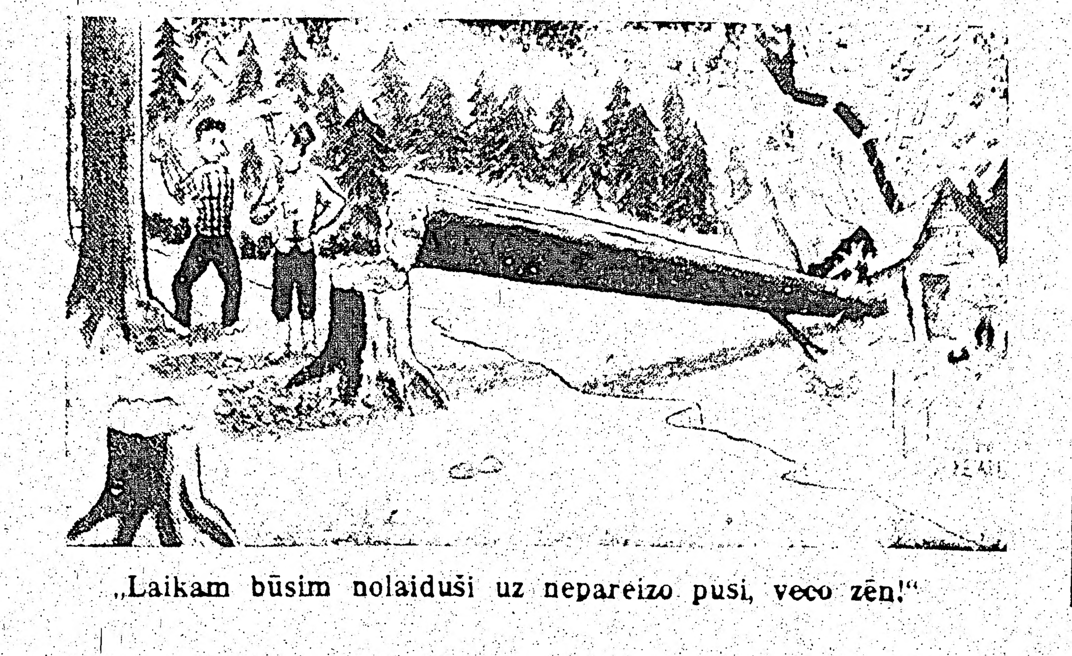

„Laikam būsim nolaiduši uz nepareizo pusi, veco zēn!"

Duglass Karlails

ATSLĒGA

Gaisma teātrī lēnām izdzisa.

Konferansjē uzrunāja publiku: „Dāmas un kungi, sinjors Madžiko, nepārspējamais noslēpumu meistars, atkal reiz mēris savas burvju mākslas spēku ar tā kunga izveicību un asprātību, kas šovakar izraudzīts par viņa izaicinātāju. Ja sinjoram Madžiko neizdotos ātrāk nekā desmit minūtēs izkļūt no somas, kurā šis kungs viņu ieslēgs, tad minētais kungs saņems 1000 dolarus. Un ja tagad izaicinātājs būtu tik laipns iznākt mūsu priekšā, mēs varētu priekšnesumu sākt."

Visas acis pievērsās jauneklim, kad viņš kāpa uz skatuves. Ar stipru virvi, ko viņam iedeva, jaunais vīrs sasaistīja burvju mākslinieka rokas un kājas. Tad sinjoru iecēla smagā somā, kuru tikko bija pārbaudījuši un pilnīgi kārtībā atradusi vairāki citi skatītāji.

Jauneklis paņēma viņam iedoto atslēgu un noliecās pār slēdzeni. Tad, acīm redzot, apmierināts, viņš atkāpās atpakaļ, lai ļautu apkārt somai aplikt spāniešu sienu.

Teātra orķestris klusi spēlēja, kamēr visas acis bija kā pienaglotas lielajam, uz skatuves uzstādītajam pulkstenim. Pagāja desmit minūtes.

„Dāmas un kungi!" — Konferansjē balsī ieskanējās kaut kas bažīgs, kad viņš pacēla roku un lūdza mieru. „Pirmo reizi no vairāk nekā tūkstoš seši simti priekšnesumiem sinjoram Madžiko nav izdevies izkļūt no somas un piesardzības dēļ par viņa labklājību es esmu spiests viņu atbrīvot." Konferansjē pagriezās pret jaunekli: „Lūdzu, mans kungs, esat tik laipns — noņemat spāniešu sienu un atveŗat koferi."

Jauneklis izdarīja, kā viņam teica. Sinjors Madžiko bez virvēm, kas viņu bija saistījušas, noguris nostājās uz kājām. Šajā mirklī kāds izsūtāmais zēns ienesa ar satīnu pārvilktu spilvenu, uz kura atradās aploksne, piegāja burvju māksliniekam, kas ar lielu cieņu paņēma aploksni un pasniedza to jauneklim. Publika skaļi aplaudēja.

„Man ir ļoti patīkami Jums šo pasniegt," teica sinjors Madžiko, piespiesti cenzdamies likt skanēt savai balsij pārliecinoši. „Bet pirms jaunais kungs atstāj skatuvi, es labprāt vēlētos viņam kaut ko jautāt . . . Kā jūs to panācāt, mans kungs, ko nebija varējuši paveikt simts citi?"

Jauneklis smaidīja, bet publika aizturēja elpu.

„Kad es vakar vakarā vēlu nācu mājās no kādām viesībām," burvju mākslinieka pieveicējs atbildēja, „es atklāju, cik grūti" — viņš uz brīdi pārtrauca un pagriezās pret sinjoru Madžiko — „atslēgt neaizslēgtas durvis!"

Ekrāna chronika

ASTA NILSENA, slavenā tēlotāja mēmajās filmās un pašreiz kino vadītāja Dānijā, kādā Kopenhāgenas apgādā izdevusi savus memuārus, kas aptver nozīmīgu filmas attīstības posmu.

„ŅUJORKAS LIESMA" saucas filma, kurā kopā ar jaunu partneri francūzi Brjūsu Kabo spēlē Marlēna Ditricha, kas vēl arvien nav novecojusi. Kamera šajā filmā atklāj Misisipi plašumus, Ņuorleānas ostas krodziņus, smalkus buduārus un tumšo padibeņu kaktus ar lieliskiem gangsteŗu tipiem un, protams, arī Marlēnas lieliskās kājas, šoreiz terptas fantastiskās zeķēs.

PJETRO MASKANI, slavenās operas „Zemnieka gods" komponista dzīvi kultūrfilmā pašreiz izrāda Livornō.

„EIROPA ATKAL SMAIDĪS" ir sabiedriska rakstura filma, kuru uzņems Anglijā, Francijā, Ungārijā un Vācijā. Uzņemšana Berlīnē valsts kancelejas sapostītajā daļā jau uzsākta.

ZINĀTŅU GODA DOKTORA GRADU bez īstiem zinātniekiem tagad piešķir ne vien rakstniekiem, mūziķiem un politiķiem, bet pašā pēdējā laikā arī filmu ļaudīm. Bostonas universitātes juridiskā fakultāte piešķīrusi Dr. honoris causa „Fox-Film" sabiedrības prezidentam, kas, starp citu, ir arī 564 kino teātru īpašnieks.

Hanss Kristiāns Andersens

KO VAR IZGUDROT

Kāds jauneklis gribēja izmācīties par dzejnieku. Viņš vēlējās būt dzejnieks jau šais pašās Lieldienās, bet pēc tam apprecēties un pārtikt no dzejas mākslas. Un, lai to sasniegtu, vajadzēja tikai kaut ko izgudrot. Taču viņš nekā nejaudāja izgudrot. Viņš bija par vēlu piedzimis. Viss jau bija izgudrots, iekāms viņš bija nācis pasaulē. Viss jau bija aprakstīts un apdzejots.

„Laimīgi tie cilvēki, kas piedzima priekš gadu tūkstošiem," jauneklis teica. „Tiem bija viegli kļūt nemirstīgiem! Jā, pat tie, kas piedzima priekš simts gadiem, bija laimīgi cilvēki. Toreiz vēl bija lietas, par ko varēja dzejot. Tagad pasaule apcerēta atliku likām. Par ko tad lai es dzejoju?"

Un viņš mācījās tik gauži, ka sāka sirgt un nīkuļot. Nelaimīgais cilvēks! Neviens ārsts nezināja viņam līdzēt. Bet kā būtu ar gudro sievu? Viņa dzīvoja mājelē līdzās aplokam, kuŗa vārtus mēdza atvērt ratiem un jātniekiem. Taču viņa gan prata šo to vairāk nekā virināt vārtus, jo bija gudrāka par visiem dakteriem, kas braukāja savos pajūgos un maksāja nodokli.

„Iešu pie viņas," teica jauneklis. Mājele, kur gudrā sieva dzīvoja, bija maza un glīta, bet apkārtne totiesu izskatījās garlaicīga. Ne koku, ne puķu. Tikai bišu drava durvju priekšā — jā, tas gan bija kaut kas derīgs! Blakus bija tupeņu lauks — arī tas bija derīgs.

„Tā nu gan ir ainava, kas īsteni iederas mūsu nedzejiskajos laikos," nodomāja jauneklis, un tā jau bija doma — zelta graudiņš, atrasts gudrās sievas durvju priekšā.

„To tu pieraksti!" viņa sacīja. „Drupatas arī ir maize. Es gan zinu, kālab esi ieradies. Tu nevari nekā izgudrot un tomēr gribi uz Lieldienām tikt par dzejnieku."

„Viss jau ir aprakstīts," viņš teica. „Mūsu laiki vairs nav vecie laiki."

„Nē," sacīja sieva, „vecos laikos gudras sievas sadedzināja, un dzejnieki staigāja apkārt tukšu vēderu un caurām elkoņiem. Mūsu laiki ir labi laiki. Tikai tu neproti lietas pareizi saskatīt, tu neesi asinājis dzirdi un, droši vien, arī nekad vakaros nenoskaiti tēvreizi. Pasaulē ir gana lietu, par ko rakstīt un stāstīt, ja vien prot. To tu vari noskatīties no zemes stādiem, smelties no stāvošā un tekošā ūdens. Tikai tas jāprot, — jāzina, kā satvert saulesstaru. Uzliec manas acenes, paturi manu klausāmo stobru pie auss, lūdz Dievu un aizmirsti domāt par sevi."

Pēdējā prasība nu bija sevišķi grūti pildāma, tik gudrai sievai to gan vajadzēja zināt. Jauneklis paņēma acenes un klausāmo stobru un apstājās tupeņu lauka vidū. Sieva iedeva viņam rokā lielu tupeni. Tanī kas ieskanējās it kā dziesmas vārdi, un tas bija stāsts par tupeņu vēsturi. Kaut gan tas bija tikai ikdienas stāsts, desmit rindiņās.

Un kāda bija tupeņa dziesma?

Tupenis dziedāja par sevi un savu dzimtu, pirms tie bija ieradušies Eiropā un kļuvuši slaveni. Tupeņiem bija daudz jāpacieš, līdz pienāca laiks, kad tos sāka vērtēt augstāk par zelta graudu.

„Pēc karaļa pavēles rātsnamā mūs izdalīja visos ciemos. Izlaida pīšu paziņojumu par mūsu lielo nozīmi. Taču neviens neticēja. Neviens arī lāga neprata mūs iestādīt. Dažs izraka bedri un sameta mūs riekšavām, cits iesprauda pa tupenim šur tur un gaidīja, ka nu izaugs varens koks, no kuŗa varēs purināt tupeņus. Sazēla lapas, izplauka ziedi un ūdeņaini augļi, taču visi novīta. Neviens nedomāja par to, kas gulēja zemē, šo lielo labumu, sakni. Jā, mēs daudz cietām un pārcietām, tas ir — mūsu senči. Jā, tāds ir mūsu stāsts."

„Nu pietiks," teica gudrā sieva un veda jaunekli pie bišu dravas. Viņš ielūkojās tanī. Kas par dzīvību un kustību! Visur bija bites, vēdināmas spārniņus, lai lielajā fabrikā būtu svaigs gaiss. Tās bija viņu uzdevums. Tad ielaidās bites no āra. ...tām pie kājām turējās groziņi ar ziedu putekļiem. Tos izkratīja un pārstrādāja medū un vaskā. Tā tik bija iešana un nākšana!

„Kāp nu no bedres ārā," teica gudrā sieva, „un nāc paveries uz lielceļu, kur redz daudz ļaužu."

„Tā tik ir drūzma," teica jauneklis. „Te jau stāstu čum un mudž! Tā tik ir kņada! Man, nudien, par daudz! Es labāk metīšu likumu!"

„Nē, ej vien taisni," teica gudrā sieva, „ej taisni ļaužu pūlim pa vidu, un turi acis, ausis un sirdi vaļā, tad varēsi ātri kaut ko izgudrot. Bet, iekāms ej, atdod manas acenes un klausāmo stobru." Un viņa tos jauneklim atņēma.

„Tagad es vairs neredzu nenieka," teica jauneklis. „Es arī nekā vairs nedzirdu."

„Jā, tad tu nevari tikt par dzejnieku uz Lieldienām," teica gudrā sieva.

„Bet ko tad?" viņš jautāja.

„Nebūsi dzejnieks ne Lieldienās, ne Vasarsvētkos. Tu nekad neiemācīsies izgudrot."

„Ko tad lai es daru, lai ar dzejas mākslu nopelnītu maizi?"

„Kaut kas tu vari kļūt jau Meteņu dienā," atbildēja gudrā sieva, „tikai klausi manam padomam! Nozākā dzejniekus! Izdaudzini, ka viņu raksti nav labi, un tad arī viņi paši nebūs labi. Tikai nelauj sevi ietekmēt, bet pel pamatīgi, tad netrūks vēju ne pašam, ne sievai."

„Re, ko gan var izgudrot," teica jauneklis, un viņš nozākāja visus dzejniekus, tāpēc ka pats nevarēja tapt par dzejnieku.

So stāstu mums pastāstīja gudrā sieva. Viņa zina, ko var izgudrot.

Septiņu mākslu meistars

Ir zināms, ka vairāki komponisti paši rakstījuši libretus savām operām un dažs tajās dziedājis arī atbildīgas partijas, bet neviens gan nevar uzrādīt tādu daudzpusību kā vācu dziesmu spēles operas galvenais pārstāvis komponists Alberts Lorcings (1801.—1851.), kuŗa opera „Cars un namdaris" inscenēta arī Rīgas operā. Viņš rakstījis savu operu libretus, izvēlēto literātūras vielu lieliski piemērodams skatuvei un mūzikai, bez klavierēm pilnīgi pārvaldījis arī vijoli un čello, diriģējis un vadījis režijas savu darbu uzvedumos. Savā laikā Lorcings kā dziedonis un aktieris ieguva gandrīz pat lielāku slavu nekā operu komponists. Rezonancēm bagāts, simpātisks tenors viņā bija savienots ar ārkārtīgi kustīgu un humora piestrāvotu spēli, kas viņam kā Pēterim pašā „Strēlniekos", Ivanovam „Carā un namdarī" un Feitam „Undīnē" sagādāja publikas jūsmīgu atzinību. Par Lorcinga dziedoņa un aktieŗa darbības apjomu liecina tas, ka viņš Mocarta „Burvju flautā" dziedājis tiklab Papageno, kā Monostatosu, „Cosi, fan tutte" — Alfonso, Lordu — „Fra Diavolo", bez tam Don Huanu, Kosinski Šillera „Laupītājos", princi Lesinga „Emīlijā Galoti", kā arī nerru Šekspīra „Karalī Līrā". Beidzot Lorcings ar labiem panākumiem spēlējis arī toreiz modernās sabiedriskā rakstura lomas daudz izrādītajā Iflanda, Kocebū, Raupacha uc. lugās. Īsts septiņu mākslu meistars!

Interesanti, ka Vācijas padomju joslas okupācijas valdība noliegusi savā joslā uz vācu skatuvēm izrādīt Lorcinga populārāko operu „Cars un namdaris", jo cara vispār vairs neesot un tādēļ par to neesot arī nekāda dziedāšana, ne spēlēšana.

Divas zosis

Restorāns bija pārpildīts. Tikai pie viena galda vēl bija brīva vieta. Tur kāda dāma mielojās ar zoss cepeti. Tuvojās tikko ienācis kungs. Notika šāda saruna:

„Atļauts?" — „Kā tā?" — „Vai šeit ir brīvs?" — „Šeit sēžu es." — „Jā, es redzu, bet citi krēsli?" — „Es mīlu būt viena!" — „Viena? Jūs taču jau esat divas!" — „Divas, kā tā?" — „Jā. Jūs un tā otra zoss!"

Viņa nezināja

Rosīga sabiedrības dāma stāsta otrai: „Gadiem ilgi es nezināju, kur mans vīrs pavada vakarus. Kādu vakaru pārgāju paagrāk mājās un — tur viņš sēdēja!"

SAULES ACENES

Saules acenes jau pazīstam kopš nedaudz gadiem, bet kā visam, kam sakars ar modi, tām vispirms bija jāpārdzīvo laiks, kad tās bija izņēmums un neparasta lieta. Tagad tās ir pierastas un modernas. Neviens nezina, vai tās vienmēr paliks modē, jo saules acenes pieder lietām, ko mode pieņēma un ātri sekmēja to uzvaras gājienu. Tikpat labi kādu dienu mode tās var svītrot no savas mīlestības ailēm un atstāt.

Mode ir elastiska un neuzticīga. Tā, viena no retajām, ir saglabājusi neatkarību to lietu izvēlē, kuŗas tai patīk. Bezrūpība, brīvība, nolaidība, jā, pat zināma rupjība pieder jaunajai modei, un kad pirmā jaunā meitene uzlika saules acenes, viņa sākumā drīzāk izskatījās nepievilcīga nekā skaista.

Bet saules acenes kļuva nepieciešamas slēpējot, airējot, tenisu spēlējot, auto vadot. Tās sāka savu uzvaras gājienu, un šodien, lūk, viņas ir visur: dažs tās pat patur uz deguna vilcienā braucot vai pie rakstāmgalda sēžot.

Ir zaļi, zili un brūni saules stikli. Nav rozā saules aceņu, par kuŗām ļaudis tik bieži runā, ka tās dzīvi rāda daudz tīkamāku nekā tā ir. Rozā acenes ir un paliek tikai pasaka, un arī ar tām saules acenēm, kādas tagad lieto, pasaule, diemžēl, nerādās rožaināka. Ar tām pasauli gan redz skaidrāku, neapžilbinātāku, un arī tas ir labi. Ja mēs gribam savām acīm palīdzēt, mums par visu vairāk jāpalīdz tām redzēt patiesība, tad jau mūsu oma pati gādā par to, lai patiesība izskatītos rožaina.

Saules acenes sākumā radīja dīvainu, svešu un mazliet kroplīgu iespaidu, bet tagad mēs tās jau sen uzskatām caur rozā acenēm, kas slēpjas mūsu garastāvoklī, un, redzamo neredzēdami, korriģē pēc sava prāta. Un kad mēs tagad sastopam meiteni ar saules acenēm, tad viņa mūsos atstāj sportisku, apņēmīgu, jaunu un enerģisku iespaidu. To ir panākusi mode.

TZ

Sievietes savā starpā

„Kā jums patīk garā modes kleita?"

„Tāpat kā priekškars teātrī, aiz kuŗa publika nevar redzēt manus kairumus."

„Bet priekškaru taču uzvelk!"

*

„Vai viņš tev draudēja pirms skūpstīja?"

„Jā, māmiņ! Viņš teica: ‚Ja tu bļausi, es tevi vairs nekad neskūpstīšu'."

Pērtiķu inteliģence

Florīdā, tā sauktajā Oranžu parkā, atrodas īpaša pērtiķu kolonija, kur zinātniskai novērošanai nometināti ap 50 šimpanzes. Jēlas un Harvarda universitāšu profesori pastāvīgi pēti un vēro šo dzīvnieku izturēšanos. Daudzkārt pierādījusies šimpanžu saimērā augstā atjautība, varētu pat teikt — inteliģence. Piemēram, pērtiķi drīz vien iemācījušies, kā iegūt labākus rezultātus no uzstādītiem automatiem. Par vienu zilu monētu šimpanze ieguvis vienu vīnogu ķekaru, par baltu monētu divus ķekarus, citu krāsu monētas iemetot, pretvērtība bijusi banāni, rieksti, bet, spīdīgās misiņa monētas iesviežot, nav dabūts nekas. To visu pērtiķi konstatējuši visīsākajā laikā un attiecīgi reaģējuši. Interesantākais tas, ka daži pērtiķi sākuši vērtīgākās monētas uzkrāt, lai tad pēc vairāku nedēļu „taupības un atturības" vienreiz kārtīgi „uzdzīvotu". Vispār pierādījies, ka pērtiķi nebūt visu nedara līdzi automatiski, „nemērkaķojas", bet parasti dod priekšroku tādai rīcībai, kas nes viņiem kādu labumu. Plaši izplatītais uzskats, it kā pērtiķiem būtu sava valoda, Oranžu parka novērojumos nav apstiprinājies. Gan pērtiķiem esot savas īsas skaņu „sistēmas" bada, sāpju, brīdinājumu, mīlas vai naida izteikšanai, taču tas arī esot viss. —jp—

Šis un tas par šo un to

POLIGAMIJA pēc 50 gadiem būšot jāatļauj laulību likumos, izteicies Amerikāņu cilvēku attieksmju institūta vadītājs Džēms Benders, jo sieviešu pārsvars ASV katru gadu palielinoties par 50.000 un progresīvās amerikānietes jau kopš ilgāka laika aizstāvot legālu daudzsievību. Bet pēc Bendera apgalvojumiem tikai viena desmitā daļa vīriešu būtu garīgi spējīgi poligāmai dzīvei. 60 proc. visu amerikāņu laulību ar „neapslēptu varas kāri" valdot sievietes.

ATBILDOT APTAUJAI PAR SAVIEM VĪRIEM, amerikāņu žurnāla „Living" lasītājas konstatējušas, ka 82 proc. vīru palīdzot mājturībā, sevišķi trauku un veļas mazgāšanā un grīdas tīrīšanā. Par mazāk slavējamām savu vīru īpašībām modernās sievas atzinušas: negribēšanu rītos sakārtot gultu, netīru skūšanās piederumu pamešanu un pārāk daudz avīžu lasīšanu, kā vietā labāk būtu patērēt ar savām otrajām pusēm.

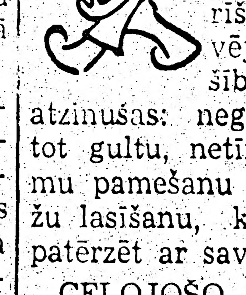

CEĻOJOŠO BALVU NELAIPNĀKAJAM IERĒDNIM ziedojis Štutgartes satiriskais nedēļas laikraksts „Wespennest". Ar iestāžu apmeklētāju un savu līdzstrādnieku palīdzību laikraksts izrauga „laureātus", un līdz šim par ceļojošās balvas cienīgiem jau izraudzīti vairāki izcilus nelaipni ierēdņi. Pati pirmā „augsto godalgu" izpelnījusies kāda pārtikas valdes ierēdne, kuŗas nopelni raksturoti šādiem vārdiem: Grēte Jēgeres jaunkundze savu smago amatu izpilda ar lielisku nelaipnību. Mums bija laime viņu redzēt smejamies, kad viņa ar kādu savu paziņu novērtēja šīgada augļu ražas bagātību, kamēr pārējā publika pacietīgi gaidīja. Jēgeres jaunkundzei ir retā īpašība pārklausīties jautājumus, pārskatīties cilvēkus vai arī ar tiem apieties kā ar otrās šķiras radījumiem, kamēr viņi stāv jaunkundzes lodziņa priekšā.

MODERNO DZEJNIEKU DZEJOĻUS raibā rindā ar kāda vājprātīga liriskajiem ražojumiem publicēja kāds Parīzes žurnāls un uzdeva lasītājiem atšķirt vienus no otriem. No tūkstoš atbilžu iesūtītājiem tikai 11 pareizi bija atraduši gara vājā dzejoļus, bet pārējie 989 par to autoriem bija uzdevuši modernos dzejdaŗus.

„Es gribu lūgt algas paaugstinājumu, jo kopš desmit gadiem strādāju triju cilvēku darbu."

„Nē, neiespējami! Bet sakāt man, kas ir tie divi otrie, es viņus tūliņ atlaidīšu."

„Quick"

AMERIKĀŅU BĒRNI, kas visi, kā Eiropā bieži domā, pilnīgi pazīst visas modernās dzīves lietas un iekārtojumus, no tām zina diezgan maz. Lai to pierādītu, Jutas štata pašā dienvidu nomalē esošās Antimonijas pilsētiņas 50 bērnus divi laikraksti bija ielūguši apmeklēt štata galvaspilsētu Soltleika Sitiju. 6—14 g. vecie bērni, kas piedalījās šajā „eksperimentā", vēl nekad nebija redzējuši pilsētu ar mājām, kas augstākas par divi stāviem. Tālrunis viņiem visiem bija pilnīgi neredzēts rīks, pirmo reizi mūžā viņi ēda ledus krēmu un pirmo reizi apmeklēja restorānu. Celtņi, debesskrāpji, lielie preču nami, dzīvā satiksme un citi iespaidi, ko sniedza lielā pilsēta, tālās nomales bērniem bija pavisam sveši, un viņi brīnījās pat par daudzām, visparastākajām lietām. Tīri amerikāniski un neticami!

VEIKALA SKATLOGĀ Parīzē mājīgi iekārtojās kāds jauns vīrietis pēc tam, kad viņš bez panākumiem vairākas nedēļas bija meklējis sev istabu. Jau otrā dienā viņš saņēma desmit istabu piedāvājumus no sievietēm, kas viņu bija redzējušas mājojam skatlogā.

KĀDA SIEVA Sedarfalsā, ASV, gaidīja tikai uz to, kad viņas vīrs nāks ārā no cietuma, viņu tūliņ pēc tam briesmīgi piedzirdīja, tādā stāvoklī lika apcietināt un priecājās, kad vīru atkal iespundēja. Lieta tā, ka vīra arods ienesa lielākais 50 dolaru nedēļā, kamēr par viņa atrašanos cietumā sieva nedēļā saņēma 60 dolarus.

AUSTRUMJOSLAS VADOŠĀS PARTIJAS SED laikraksts „Lausitzer Rundschau" kādā rakstā pieprasījis bargi sodīt tos kino apmeklētājus, kas skaļi smējās un izsaka ironiskas piezīmes DEFA (austrumjoslas filmu sabiedrība) nedēļas apskatu rādīšanas laikā, tā demonstrējot savu reakcionāro noskaņojumu. Vēci, pazīstami paņēmieni!

Krustvārdu mīkla

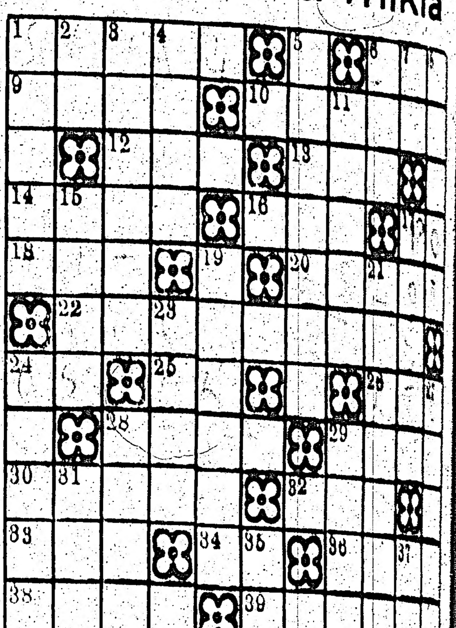

Līmeniski: 1. Sasmalcina. 6. Vie- nieka vārds. 9. Mēlītes. 10. Kādas ticības piederīgie. 12. Vietn. v. 11. Dabūt. 14. Vīrieša vārds. 16. Skan. 17. Amerikāņu rakstnieks. 18. Darināt kamolu. 20. Just līdzi 22. Latviešu rakstnieks. 24. Ķīmisks elements. 25. Kārtībai 26. ASV armijas biroji Vācijas stacijās. 28. Nemot. 29. Dzēriens. 30. Dzīt satiksmes līdzekli. 32. Plok. 33. Trimdas organizācija. 34. Nots. 36. Koka trauks. 38. Negaŗas. 39. Puķes.

Stateniski: 1. Zelēt. 2. Izsauciens. 3. Dzīvnieku „sieviete". 4. Griezīgas. 5. Salīgt. 6. Mana. 7. Valsts iniciāļi. 8. Laupīt. 11. Dimdēt. 15. Paveids. 21. Dzejdaris. 23. Puķe. 27. Auglīgas vietas. 31. Ziņu aģentūra. 35. Apstākļu vārds. 37. Noliegums.

Skaitļu mīkla

1	2	3	4	5	6	7		
7	8	9	10	11	12	13	14	
15	3	16	17	4	2	13	6	11
18	3	15	6	18	3	7		
19	15	10	3	12	20	20	15	
20	3	12	21	2	13	2		
22	23	4	18	6	12	2	7	
24	2	20	3	12	25	26		

1. Alkoholisks dzēriens. 2. [illegible] 3. Pierādījumi. 4. Runātājs. 5. [illegible] 6. Stipra zāle. 7. Ākstīties. 8. Latviešu dzejnieks. — Visu vārdu trešos burtus no augšas uz leju lasot — Pazīstama tautas dziesma. (Atsevišķi skaitļi ir arī mīkstinātājiem un garajiem burtiem).

IEPKRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Autors. 6. Olas. 10. Treki. 11. Trupa. 12. En. 13. Sere. 14. Os (osium). 15. Satīt. 17. Vaļa. 19. Sēd. 21. Mese. 23. Magone. 24. Krāc. 26. Nes. 28. Ausis. 30. Ātri. 32. It. 33. Jeņķi. 34. LR (Latvija raibā). 35. Dāmas. 37. Ikona. 38. Asis. 39. Asaras. — **Stateniski:** 1. Ātes. 2. Urnas. 3. Te. 4. Oksidējas. 5. Riet. 6. Ornamentika. 7. Lu (lutecium). 8. Apogs. 9. Sasien. 11. Tev. 16. Temas. 18. Lēses. 20. SOS. 22. Skaida. 25. Rūtas. 27. Salna. 29. Sēs. 30. Āķis. 31. Krās. 36. Mi.

Medī vilkus no lidmašīnām

Kāda krievu lauksaimniecības avīze ziņo, ka kādas Kazaņas traktoru daļu fabrikas strādnieks Gorbunovs saņēmis 60 000 rubļu prēmiju un piedevām vēl krietnu daudzumu pārtikas līdzekļu par 214 vilku nošaušanu no lidmašīnas. Gorbunova pienākumos ietilpis ar lidmašīnu traktoru stacijās nogādāt vajadzīgās daļas un uzraudzīt remontu vietas. Kādā lidojumā dūšīgais strādnieks paņēmis līdzi medību bisi un atrodoties gaisā, pēkšņi ievērojis kādā klajumā lielu vilku baru. Gorbunovs tūdaļ pilotam devis zīmi „nosēsties" līdz 10 m augstumam, pamēmējis — vilki bijuši ļoti labi redzami — un nošāvis 9 zvērus. Tādā veidā, vairākas reizes atkārtojot savu Minhauzena vērto piedzīvojumu, modernais mednieks, kāds iespējams tikai Padomju Savienībā, pāris mēnešos pieveicis 214 vilkus.

Kur slēpjas briesmas?

New York Times Magazine